

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Drobné církevní stavby

Lenka Novozámská

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lenka Novozámská

Podnikání a administrativa

Název práce

Drobné církevní stavby

Název anglicky

Minor Church Architecture

Cíle práce

Cílem práce je zmapovat dané území, zdokumentovat drobné církevní stavby a pořídit jejich fotografie, dále také posoudit jejich technický stav a zjistit, zda je možnost čerpat dotace na provoz těchto staveb.

Metodika

Použité metody v této práci budou hlavně práce s literaturou a terénní výzkum. Terénní výzkum provedu osobním navštívením drobné církevní stavby a vlastní fotodokumentací.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

Blažíček O., Slovník památkové péče, Praha, 1962, Sportovní a turistické nakladatelství
Pek T., Stavební památky, Praha, 2009, Wolters Kluwer Česká republika, ISBN 978-80-7357-462-8
Riegl A., Moderní památková péče, Praha, 2003, Sprinter, ISBN 80-86234-34-7
Štorm B., Základy péče o stavební památky, Praha, 2007, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, ISBN 978-80-87104-13-2

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Drobné církevní stavby" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc, za odborné vedení své bakalářské práce a za jeho věcné připomínky k ní. Dále panu děkanovi Mgr. Milanu Vavrovi za poskytnutí literatury, ze které jsem čerpala a panu Miloslavu Kočičkovi za poskytnuté informace, které jsem v této práci využila.

Drobné církevní stavby

Minor Church Architecture

Souhrn

Teoretická část této práce obsahuje popis ztvárnění drobných církevních staveb, které se vyskytují ve výzkumné části. Dále je zde popsána památková péče v České republice a možnost čerpání dotací na jejich údržbu. Památková péče v České republice má i své právní zakotvení, zabývá se jí zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Ve výzkumné části jsou zpracovány informace o obcích z oblasti Politaví a Ždánického lesa a o jejich drobných církevních stavbách. Informace o nich a jejich fotodokumentaci jsem prováděla na základě terénního výzkumu a jsou umístěny v příloze této práce.

Klíčová slova: kříž, boží muka, kaple, památka, památková péče

Summary

Theoretical part of this bachelor's work comprehends characterization of interpretation minor church architecture, which they are to be found in the research part. Historic preservation in the Czech Republic and a grant drawing possibility for their maintenance is also described. The historic preservation in the Czech Republic is based on the law #20/1987, about state historic preservation. Information about communes from Politaví and Ždánický les areas and about their minor church architecture is described in the research part. Information about each object including photographs is based on my own field research and there is placed in the enclosure of this work.

Keywords: cross, wayside column, chapel, monument, historic preservation

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl a metodika práce	9
2.1	Cíl.....	9
2.2	Metodika	9
3	Teoretická část	10
3.1	Druhy drobných církevních staveb	10
3.1.1	Kříž a jeho symbolika	10
3.1.2	Křížová cesta.....	11
3.1.3	Boží muka	11
3.1.4	Kaple	11
3.2	Památková péče v ČR.....	11
3.3	Dotace	16
3.3.1	Program podpora záchranných archeologických výzkumů	17
3.3.2	Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	17
3.3.3	Program Podpora pro památky UNESCO	18
3.3.4	Program Kulturní aktivity v památkové péči.....	18
3.3.5	Havarijní program.....	18
3.3.6	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	19
3.3.7	Program záchrany architektonického dědictví.....	19
3.3.8	Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny	19
3.3.9	Program restaurování movitých kulturních památek.....	20
4	Výzkumná část.....	21
4.1	Cíl a metodika výzkumu	21
4.1.1	Cíl.....	21
4.1.2	Metodika	21
4.2	Představení výzkumné oblasti	22
4.2.1	Jihomoravský kraj.....	22
4.2.2	Jihomoravská metropole Brno	23
4.3	Obce v mapovaném území.....	24
4.3.1	Bučovice	24
4.3.2	Hodějice	26
4.3.3	Křížanovice	27
4.3.4	Marefy.....	29
4.3.5	Rašovice.....	31
4.3.6	Oblast u Jalového dvora.....	32
4.3.7	Slavkov u Brna.....	33
4.4	Data a diskuze	36
5	Závěr	39
6	Zdroje.....	40
6.1	Literární zdroje	40
6.2	Internetové zdroje	41
7	Seznam map	43
8	Seznam grafů	43
9	Seznam tabulek	44
10	Přílohy.....	44

1 Úvod

Víra provází člověka už od nepaměti. A tak je samozřejmé, že vznikaly a také se dochovaly některé pozůstatky. Tak jak se vyvíjel člověk, tak se také vyvíjela víra. Vždyť co dříve dodržovali striktně věřící, tak v dnešní době to člověk chápe jako samozřejmost. To však platí pouze u různých svátků. Například Vánoce slavíme v den narození Ježíše Krista. V dnešní době však vnímáme Vánoce jako dobu, kdy může být pohromadě celá rodina. Samozřejmě musíme sem zařadit i přeměnu oslav tohoto svátku v dnešní moderní době jako je nakupování jídla a dárků a věčný shon. Dříve však lidé oslavovali právě to narození Ježíše Krista. Vždyť Ježíš Kristus je hlavním symbolem křesťanství. V minulosti lidé dodržovali i různé tradice, které v dnešní době ještě někde žijí, ale musíme po nich pečlivě pátrat.

Avšak některé drobné církevní stavby, jimž je věnována tato práce, zůstávají opomíjeny. Lidé už ani nevědí, že se v jejich okolí něco podobného vyskytuje. V minulosti na místě kde se stala nějaká významná událost, se postavila drobná církevní stavba a toto místo se stalo pro lidi posvátným a pečlivě udržovaným. Dnes se už na tyto drobné církevní stavby nehledí, tak jako dříve. Také už nemají takový význam pro lidi. To způsobilo i chátrání a mizení těchto malých staveb. Člověk, který se zastaví u nějaké této stavby, nepátrá po jejím významu. Při zpracovávání této práce se několikrát stalo, že i lidé, kteří žijí nedaleko těchto drobných staveb, nemají o nich ani tušení. Byla by škoda, kdyby tyto stavby, které vypráví různé příběhy, byly zapomenuty a zanikly ve světlech monumentálních katedrál a honosných kostelů, o kterých lidé vědí a nelze je přehlédnout.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl

Cílem práce je zmapovat oblast Ždánického lesa a Politaví, zdokumentovat a lokalizovat drobné církevní stavby a pořídit jejich fotografie, dále také posoudit jejich technický stav a zjistit zda je možnost čerpat dotace na provoz těchto staveb.

2.2 Metodika

Použité metody v této práci jsou hlavně práce s literaturou, terénní výzkum a fotodokumentace. Ke zpracování teoretické části budou použity dostupné publikace a oficiální internetové stránky. Terénní výzkum provedu osobním navštívením jednotlivé drobné církevní stavby, jejím posouzením a vlastní fotodokumentací.

3 Teoretická část

Tato část je věnována jednotlivým pojmům, jako je kříž, kaple a boží muka. Dále jsou v ní zpracovány informace o památkové péči, zákonu o památkové péči a možnosti poskytnutí dotací.

3.1 Druhy drobných církevních staveb

3.1.1 Kříž a jeho symbolika

Mezi základní symboly křesťanské církve patří bez pochyby kříž.

Kříž znázorňuje dva pohyby, které se protínají. Místo střetu těchto pohybů označuje centrum síly a života. Zbytek kříže zobrazuje základní uspořádání. To, že kříž směřuje do čtyř směrů, z něj udělalo nejrozšířenější znamení po celém světě nejen v křesťanství.

Dokonce symbol kříže je starší než samotný znak Ježíše Krista. Pozůstatky jednoduchých křížů byly nalezeny už v předkeramickém období, avšak doba bronzová změnila jejich vzhled. Charakteristickým znakem kříže v této době je kruh. Kříž je vepsán do onoho kruhu nebo je jím opsán. Kříž je tedy velice staré znamení.

Křesťanští teologové ho však odvozují od osobité mystiky. Někteří autoři ze začátku datování let píší, že kříž je v těle člověka. Skrývá se v hlavě, vzpřímené páteři a ramenou. Když pak člověk roztáhne své ruce je kříž patrný. Ze začátku se však křesťané vyhýbali jakémukoliv zobrazení kříže, protože pro ně znamenal potupu, když byl Ježíš Kristus přibit na kříži. Bylo to znamení pozemské slabosti. Až později začali chápat, že to byla jeho oběť. Až do 4. století se neužíval kříž jako společný znak. Tento znak se pomalu začal objevovat v každodenním životě křesťanů a nahradil tak symboly zvířecí či jiné věčné znaky. Svůj význam nabyl po povýšení křesťanství na státní náboženství. Stal se symbolem nápravy a pokání. (Ziehr, 1997)

Ve slovníku památkové péče je kříž definován jako *prastaré znamení, od křesťanské antiky zobecnělé jako symbol Kristovy smrti* (Blažíček, 1962). Rozlišuje se několik druhů.

Nejčastějšími podobami kříže jsou kříže řecké, ondřejské, egyptské, papežské, pravoslavné a maltézske. Každá z podob se od sebe liší délkami ramen, počty břevna a jejich rozmístěním.

3.1.2 Křížová cesta

Synonymem k sousloví křížová cesta může být Kristova cesta. Křížová cesta znázorňuje právě Kristovu cestu na Kalvárii v Jeruzalémě. V 15. století měla tato cesta 7 zastavení, od baroka se jejich počet rozrostl na 14 zastavení. Znázorňují utrpení Krista od jeho odsouzení až po samotné ukřížování. (Blažíček, 1962; David, 2002)

3.1.3 Boží muka

Boží muka jsou drobná architektonická památka, která se umísťovala v sídlištích, ale hlavně na polích a volně v krajině. Bývají především zděná, ale mohou být i kamenná. Mají tvar sloupců nebo pilířů se skříňkou na obraz, reliéf nebo sošku. Tato část mívá podobu „kapličkového“ nebo „lucernovitého“ tvaru. Boží muka jsou nahoře zakončena křížem. V naší zemi můžeme najít boží muka z 15. – 18. století. Bývají zdobena i v několika úrovních. (Blažíček, 1962; David, 2002)

3.1.4 Kaple

Kaple bývá popisována jako menší prostor, který je určen pro konání bohoslužeb. Bývá součástí většího objektu jako například kostela či hradu, ale samozřejmě může stát zcela osamoceně. (Blažíček, 1962) V této práci jsou zmíněny pouze ty kaple, které stojí osamoceně v blízkosti kostela.

3.2 Památková péče v ČR

Počátky péče o kulturní památky se datují do 18. století. Největší posun ve vývoji památkové péče byl za vlády Marie Terezie. Nejstarší reformou byl dvorský dekret z roku 1776. Roku 1850 byla zřízena tzv. Ústřední komise pro zajišťování a zachování stavebních památek, která se postupem času měnila a s tím i její název. Do roku 1958 nebyla památková péče v České republice dostatečně podložena právními normami. V současnosti je platný zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Tento zákon je účinný od 1. 1.

1988, jsou v něm vymezeny objekty, na které se vztahuje státní péče a byl mnohokrát novelizován. Také je zde zakotvena činnost odboru památkové péče. (mkcr.cz)

Nejprve bych se věnovala samotnému zákonu, který s tímto tématem souvisí. Jedná se o zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Účelem tohoto zákona je chránit kulturní památky a vytvořit tak podmínky pro jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání. Dále se tento zákon zabývá péčí o kulturní památky.

Důležitý pojmem je kulturní památka. Tento zákon chápe za kulturní památku jako nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory

- a) *kteř jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,*
- b) *kteř mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem*

Za kulturní památku lze prohlásit soubor věcí nebo staveb, i když některé z nich nevykazují znaky kulturní památky podle § 2 odstavce 1.

Aby mohlo ministerstvo kultury prohlásit věc nebo stavbu za kulturní památku, vyžádá si vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu s rozšířenou působností. Potom je v zákoně přesný popis dalšího postupu. Zakotveno je to v § 3 v odstavcích 2 a 3.

Ministerstvo kultury musí písemně informovat vlastníka o podání návrhu na prohlášení jeho věci nebo stavby za kulturní památku. Také ho musí informovat, že vlastníkovu věc nebo stavbu chce prohlásit za kulturní památku z vlastní vůle. K tomuto návrhu má možnost se vlastník vyjádřit.

Vlastník je povinen od doručení vyrozumění až do rozhodnutí ministerstva kultury chránit svoji věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením a oznámit ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání.

V konečném rozhodnutí o prohlášení nemovité věci za kulturní památku může ministerstvo kultury uvést, že stavby na pozemku, který byl prohlášen kulturní památkou, se jimi nestávají. Ministerstvo kultury musí písemně informovat vlastníka kulturní památky, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a odbornou organizaci státní památkové

péče. Všechny tyto orgány musí informovat, i když se daná movitá či nemovitá věc nestala kulturní památkou.

Vlastník potenciální kulturní památky musí podat údaje o nich a zamýšlené změny na písemné vyzvání od ministerstva kultury, krajského úřadu nebo obecního úřadu s rozšířenou působností. Dále musí umožnit prohlídku těchto movitých či nemovitých věcí.

Národní kulturní památka

Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda České republiky nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky jejich ochrany. Tyto podmínky stanovuje Vláda České republiky. Touto tematikou se zabývá § 4.

Evidence kulturních památek

Všechny kulturní památky se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Tento seznam vede odborná organizace státní památkové péče, která to po zápisu ohlásí katastrálnímu úřadu. Dále tato organizace informuje o zápisu i o zrušení kulturní památky do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky vlastníka, krajský úřad a obecní úřad s rozšířenou působností. *Vlastník kulturní památky je povinen oznámit odborné organizaci státní památkové péče každou změnu vlastnictví (správy, užívání) kulturní památky nebo její přemístění. Oznámení musí učinit vlastník kulturní památky nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy k takové změně došlo.*

Zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Zrušit toto prohlášení může ministerstvo kultury z mimořádně závažných důvodů na žádost vlastníka nebo organizace podle § 8 odstavce 1, pokud se nejedná o národní kulturní památku. Ministerstvo kultury si před zrušením prohlášení vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu s rozšířenou působností. *V případě, že vlastník kulturní památky není žadatelem o zrušení prohlášení, musí mu být umožněno zúčastnit se ohledání a ke zrušení prohlášení se vyjádřit.*

Ministerstvo kultury může zrušení prohlášení vázat na předchozí splnění jím určených podmínek. Náklady vynaložené na splnění podmínek nese žadatel a v případě, kdy řízení o

zrušení prohlášení zahajuje z vlastního podnětu ministerstvo kultury, nese náklady ten, v jehož zájmu ke zrušení prohlášení došlo.

Ochrana a užívání kulturních památek

Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.

Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Je-li kulturní památka ve společenském vlastnictví, je povinností organizace, která kulturní památku spravuje nebo ji užívá nebo ji má ve vlastnictví, a jejího nadřízeného orgánu vytvářet pro plnění uvedených povinností všechny potřebné předpoklady.

Povinnost pečovat a udržovat kulturní památku v dobrém stavu má ten, kdo tuto památku užívá nebo ji má u sebe. Vzniklé náklady na tuto péči hradí pouze v případě, že to plyne z právního vztahu mezi dotyčným a jejím vlastníkem.

Organizace a občané, kteří nejsou vlastníky kulturních památek, nesmí vytvářet nepříznivé změny jejich stavu nebo okolí a ohrožovat tak jejich zachování.

Vlastník, který kulturní památku převádí na jiného, někomu přenechá k dočasnému užívání nebo předá k provedení její obnovy, nebo k jinému účelu, je povinen toho, na koho ji převádí nebo komu ji přenechá nebo předá, uvědomit, že je kulturní památkou.

Neplní-li vlastník tyto povinnosti, vydá obecní úřad s rozšířenou působností rozhodnutí o opatřeních, která je vlastník kulturní památky povinen uskutečnit. Také je v tomto rozhodnutí lhůta, do které se opatření mají provést. Jde-li o národní kulturní památku, tak toto rozhodnutí vydává krajský úřad.

Podle § 12 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči musí vlastník oznámit jakoukoliv změnu ať už je to poškození či ohrožení nebo změna užívání na obecním úřadě s rozšířenou působností.

Pokud vlastník kulturní památky chce tuto památku prodat, musí ji nejprve nabídnout ministerstvu kultury. Pokud tak neučiní je další právní úkon neplatný. Pokud by ministerstvo kultury mělo zájem kulturní památku koupit, mohlo by se do 3 let dovolat. Pokud chce vlastník cokoliv udělat s kulturní památkou, vše musí konzultovat s obecním úřadem s rozšířenou působností. To se týká i obnovy těchto památek. Restaurování památek lze pouze s povolením k restaurování, které uděluje ministerstvo kultury.

Ministerstvo kultury si vede seznam osob s povolením k restaurování. Samozřejmě lze toto povolení zrušit, to lze z důvodů uvedených v § 14a odstavci 10.

Pokud vlastník neprovede doporučenou ochranu památky, může obecní úřad s rozšířenou působností rozhodnout o zabezpečení této památky na náklad vlastníka. Pokud vlastník ohrožuje kulturní památku, může dojít až k jejímu vyvlastnění.

Vlastník památky může požádat o příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky obec nebo kraj.

Chce-li vlastník kulturní památku přemístit, musí mít souhlas krajského úřadu a vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Orgány a organizace státní památkové péče

Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče.

Všechny orgány státní památkové péče dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje.

Ministerstvo kultury je hlavním orgánem, který dbá na kulturní památky v České republice. K tomu aby jednalo dobře, si musí zpracovávat různé návrhy a prognózy. Též vyhláší programy komplexní péče o kulturní památky, zabezpečuje mezinárodní spolupráci a koordinuje vědeckovýzkumnou činnost. Všechny funkce ministerstva kultury jsou jmenovitě vypsány v § 26.

Památková inspekce je kontrolním orgánem. Z toho vyplývá, že hlavním cílem je bdít nad dodržováním tohoto zákona. Kontroluje zabezpečování péče o kulturní památky a také kontroluje dodržování vydaných rozhodnutí a povinností vlastníka. Památková inspekce spolupracuje s dalšími orgány státní památkové péče. *Zjistí-li památková inspekce nedostatky v péči o kulturní památky, navrhne příslušnému orgánu státní památkové péče opatření k odstranění zjištěných nedostatků, popřípadě uložení pokuty, a dozírá, aby se uložená opatření řádně plnila.*

Krajský úřad řídí památkovou péči v kraji. Kontroluje dodržování tohoto zákona.

Zabezpečuje nepředvídané nálezy nebo detaily, vydává podklady do řízení jinými správními úřady a dozoruje při obnově národních kulturních památek. Kraj schvaluje

podporu státní památkové péče v kraji, schvaluje programy zachování a obnovy kulturních památek v kraji.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky, uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci, usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi.

Obec pečuje o kulturní památky v místě a kontroluje plnění povinností vlastníky. Také může založit právnickou osobu nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek, to však po ujednání s obecním úřadem s rozšířenou působností.

Rada kraje a rada obce s rozšířenou působností mohou zřídit komise státní památkové péče, konzervátor státní památkové péče a zpravodaje státní památkové péče k posuzování a koordinaci úkolů. Konzervátor má za úkol sledovat stav kulturních památek a podávat obecnímu úřadu s rozšířenou působností zprávy o jejich stavu, dosavadní péči a také může navrhnout potřebná opatření.

Odborná organizace státní památkové péče je organizace pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče. Tato organizace dále zpracovává rozbory stavu a vývoj státní památkové péče. Také vede seznam kulturních památek. Všechny její funkce jsou vypsány v § 32.

Všechny výše popsané orgány mohou vstupovat do podniků, vykonávat v nich potřebné odborné práce, které vedou k ochraně kulturních památek, požadovat potřebné údaje a nahlížet do příslušných dokladů.

Obecní úřad může uložit pokutu do výše 2 000 000 Kč za špatnou péči o kulturní památky a to podle § 35.

3.3 Dotace

Na webových stránkách ministerstva kultury České republiky je uvedeno 9 dotačních programů.

Jsou to:

Program podpora záchranných archeologických výzkumů

Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Program Podpora pro památky UNESCO

Program Kulturní aktivity v památkové péči

Havarijní program

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Program záchrany architektonického dědictví

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program restaurování movitých kulturních památek

3.3.1 Program podpora záchranných archeologických výzkumů

Byl založen jako nástroj plnění mezinárodních závazků České republiky ministerstvem kultury a financí. Tyto závazky jsou podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy.

3.3.2 Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Tento příspěvek je udělován na stavební obnovu kulturních památek a také jejich restaurování. Kulturní památky musí být samozřejmě zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR.

Pro přiznání tohoto příspěvku musí být splněno několik podmínek. Mezi tyto podmínky patří i doba trvání projektu, ta se musí pohybovat od 1. 1. 2015 do 31. 1. 2015. To znamená, že realizace projektu musí být zahájena a zároveň ukončena v tomto období.

Tímto finančním příspěvkem nelze dotovat náklady na modernizaci objektů, na přístavby objektů, pronájem lešení, stavební dozor, kopie sochařských děl, archeologii, na režijní náklady a další náklady, které jsou vypsány na stránkách ministerstva kultury.

V roce 2013 se z tohoto programu celkem rozdělilo 98 987 000 Kč. Jihomoravský kraj získal 13 759 000 Kč. Z této částky bylo opraveno 30 kostelů, 2 zámky, 3 technické památky, 6 objektů lidové architektury, 10 měšťanských domů, 6 far, 5 hřbitovů, 20 drobných památek, 11 dalších budov a 2 movité památky.

3.3.3 Program Podpora pro památky UNESCO

Tento program funguje už od roku 2008. Hlavním cílem je plnění závazků České republiky, které vyplývají z Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Tento program by měl podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví na území České republiky.

Tato dotace se poskytuje na zpracování nebo aktualizaci existujícího, nebo na výzkumné projekty týkající se památek. Dále se také může čerpat při prezentaci dané památky. Finanční obnos z tohoto projektu může pokrývat maximálně 70% celkových nákladů a musí být použita ve stejném roce jako realizace projektu.

3.3.4 Program Kulturní aktivity v památkové péči

Tento program podporuje projekty, které pomáhají k ochraně movitých i nemovitých památek. Dotuje veřejně prospěšné projekty.

Z tohoto programu jsou podpořeny projekty, které budou zaměřeny na sborníky, periodika, konference, sympozia, semináře, přednášky, veřejné soutěže, přehlídky a výstavy.

Aby mohly spolky čerpat z tohoto programu, musí být obecně prospěšné společnosti registrované do konce roku 2013. Všechny projekty musí být realizovány a financovány do konce roku 2015.

3.3.5 Havarijní program

Tento program je určen na záchranu nemovitých památek v havarijním technickém stavu a na celkové stavební zajištění.

Pro přiznání této dotace musí daný projekt být realizován v období roku 2015. Musí splňovat stejné podmínky jako program pro podporu obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.

V roce 2013 bylo z tohoto programu vyplaceno celkem 58 932 775 Kč. Z toho 6 828 000 Kč připadlo na jihomoravský kraj. V rámci tohoto kraje bylo opraveno 18 kostelů, 2 zámky, 2 technické památky, 5 objektů lidové architektury, 3 obytné domy, 3 fary a jedna další budova.

3.3.6 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Tento příspěvek je určen pro nejcennější části historických měst, která jsou prohlášena za památkové rezervace nebo zóny. Lze jej čerpat pouze městy, která mají zpracovaný program regenerace. Zároveň se musí finančně podílet na obnově kulturní památky. Musí být splněny stejné podmínky jako u havarijního programu.

Z tohoto programu bylo vyplaceno v roce 2013 celkem 100 108 000 Kč, z toho připadlo na jihomoravský kraj 5 520 000 Kč.

3.3.7 Program záchrany architektonického dědictví

Tento příspěvek se poskytuje na záchranu a zachování památek nebo jejich částí. Jedná se především o hrady, zámky, kláštery, kostely a další.

Cílem tohoto programu, který funguje od roku 1995, je rychlá záchrana nemovitých kulturních památek, jejich společenské a kulturní využití.

V roce 2013 bylo z tohoto programu vyplaceno celkem 103 720 000 Kč. Z toho 11 510 000 Kč bylo vyplaceno v jihomoravském kraji. Přičemž se opravilo 9 kostelů, 3 kláštery a 4 zámky.

3.3.8 Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Tento program je určen pro obnovu a zachování kulturních památek jako jsou zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, kostely, zámečky, sochy a pomníky. Pro přiznání tohoto příspěvku platí stejné podmínky jako u havarijního programu.

V roce 2013 v rámci tohoto programu byly uděleny dotace v celkové hodnotě 15 000 000 Kč. Přičemž jihomoravský kraj dostal 750 000 Kč. Tyto finance se využily na opravu 2 kostelů, 2 objektů lidové architektury a 2 drobných památek.

3.3.9 Program restaurování movitých kulturních památek

Jak už název napovídá, z tohoto programu jsou čerpány příspěvky na obnovu movitých kulturních památek. Především se jedná o významná díla výtvarného umění či uměleckořemeslné práce, které jsou zpřístupněny veřejnosti.

V roce 2013 z tohoto programu bylo vyplaceno celkem 10 000 000 Kč. V jihomoravském kraji to bylo 700 000 Kč. Přičemž se zrestaurovalo 6 objektů. Byla to 1 lavice, 1 obraz, 1 oltář, 2 sochy a 1 varhany.

4 Výzkumná část

4.1 Cíl a metodika výzkumu

4.1.1 Cíl

Cílem této části je zjistit, zda si majitelé pozemku drobné církevní architektury plní své povinnosti tak, jak jim ukládá zákon.

4.1.2 Metodika

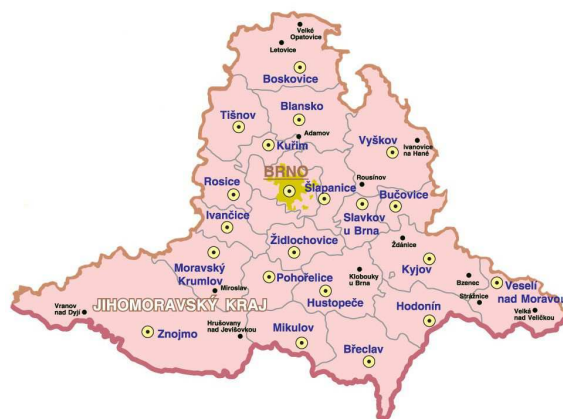
Potvrdit hypotézu, jestli majitelé plní nebo neplní své povinnosti. Tato data byla získána na základě terénního výzkumu a byla z něj pořízena dokumentace i fotodokumentace jednotlivých drobných staveb.

4.2 Představení výzkumné oblasti

4.2.1 Jihomoravský kraj

Mapa 1: Znárodnění České republiky

Mapa 2: Znárodnění Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj je samosprávná územní jednotka České republiky. Do poloviny roku 2001 byl nazýván jako kraj brněnský. Tento kraj zasahuje na jižní a střední část Moravy. Krajským městem je druhé největší město České republiky a to Brno. Nachází se zde 673 obcí a 49 měst. Z toho je zde 21 měst a obcí s rozšířenou působností, které nahradily funkci dřívějších 7 okresů. Obklopují ho 4 další české kraje. Od východu to je zlínský, olomoucký, pardubický kraj a kraj vysočina. Na jihu tvoří hranici s Rakouskem a také Slovenskem. Mezi největší řeky tohoto kraje patří Dyje, Jihlava, Svratka, Svitava a Morava. Nejvyšší bod je vrchol Durda s 836 m. n. m.. Naopak nejnižším bodem je soutok řek Moravy a Dyje u Lanžhota, kde je nadmořská výška 150 metrů. (David, Soukup 2007; Jihomoravský kraj [online])

Vybrané ukazatele Jihomoravského kraje 2014

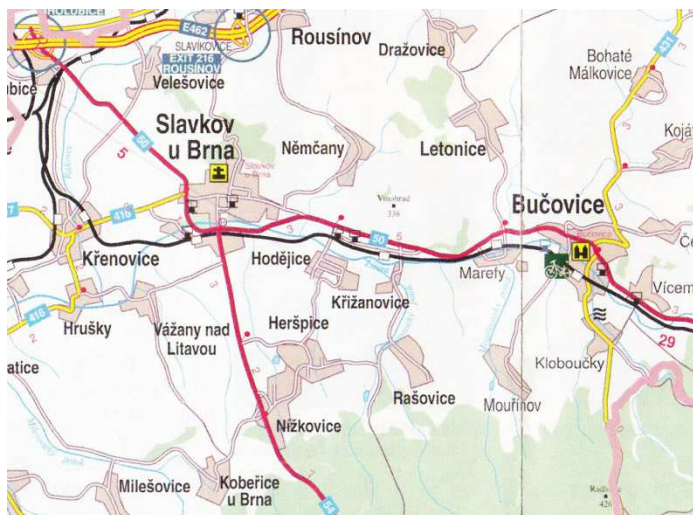
Rozloha	7 195,00	km ²
Zemědělská půda	425 765,29	ha
Nezemědělská půda	293 746,14	ha
Počet obyvatel	1 171 158,00	
Hustota osídlení	162,77	obyv./km ²
Průměrný věk	41,70	let
Míra nezaměstnanosti	5,90	%
Průměrná mzda	24 329,00	Kč
Regionální HDP (rok 2013)	445 225,00	mil. Kč.
HDP na 1 obyvatele	380 998,00	Kč
HDP na 1 obyvatele (předchozí rok = 100)	101,70	%

Tabulka 1: Vybrané ukazatele Jihomoravského kraje 2014

4.2.2 Jihomoravská metropole Brno

Brno je největším městem Moravy. Najdeme ho na soutoku řek Svitavy a Svratky. Toto území bylo osídleno již od pravěku, o čemž nás informují značné archeologické nálezy. Již od roku 1641 bylo Brno hlavním městem Moravy. Mezi historické památky můžeme zařadit pevnost Špilberk, kostel sv. Jakuba a také katedrála sv. Petra a Pavla a vilu Tugendhat. Mezi známé kulturní objekty patří Mahenovo divadlo, Moravská galerie, Janáčkova akademie múzických umění, Státní filharmonie a Masarykova univerzita. Působilo zde několik významných osobností jako je například Leoš Janáček, František Halas, Jiří Mahen, Rudolf Těsnohlídek a Jan Skácel. Je to významné průmyslové středisko. Četně je zde zastoupen strojírenský průmysl dále pak textilní, potravinářský a chemický průmysl. V roce 1958 zde byla založena tradice veletrhů a výstav. Zároveň se zde otevřel velký veletržní areál. Po rozpadu Československé republiky se do Brna přestěhovaly Nejvyšší soud, Ústavní soud a Nejvyšší státní zastupitelství ČR. (Všechno o Zemi, 1998)

Na mapě 3 je zachycena konkrétní oblast, ve které jsem prováděla výzkum.

Mapa 3: Znárodnění oblasti

4.3 Obce v mapovaném území

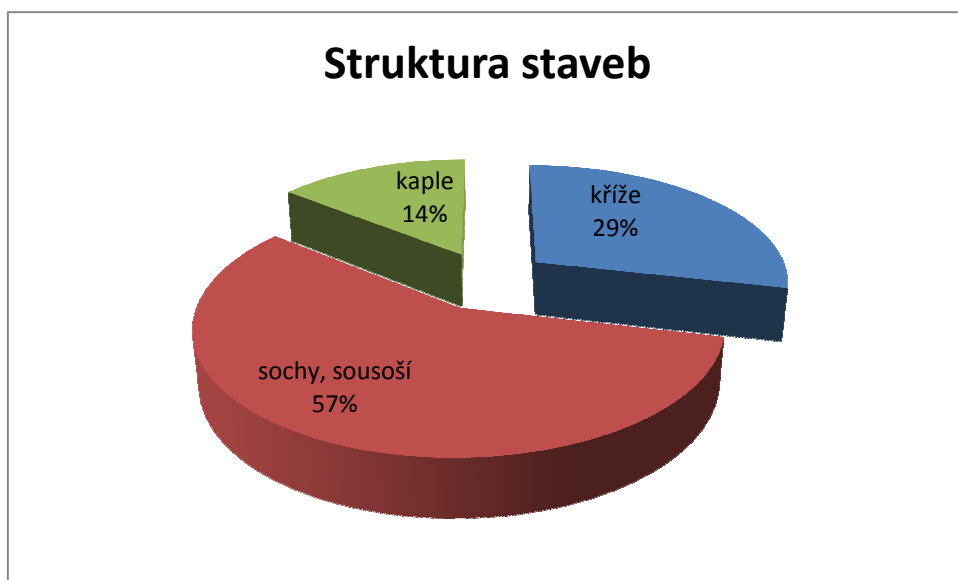
4.3.1 Bučovice

Mapa 4: Obec Bučovice

Toto město leží v údolí říčky Litavy a rozprostírá se na 4296 ha. V současnosti má téměř 6 500 obyvatel. Bučovice patří do vyškovského okresu. První písemné zmínky o Bučovicích pochází z roku 1322, ale předpokládá se dřívější existence. (Obec Bučovice [online])

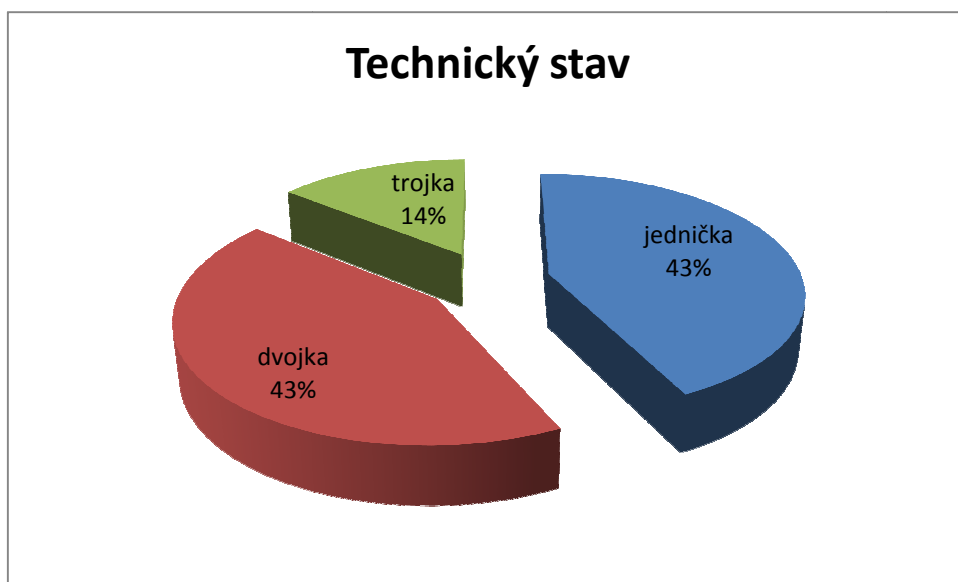
V grafu č. 1 je zobrazeno rozdělení drobných staveb v této obci. Jak je patrné, největší skupinu tvoří sochy a sousoší. Více než jednu čtvrtinu zaujímají stavby s kříži. Zbytek struktury dotváří kaple.

Graf 1: Struktura staveb v obci Bučovice

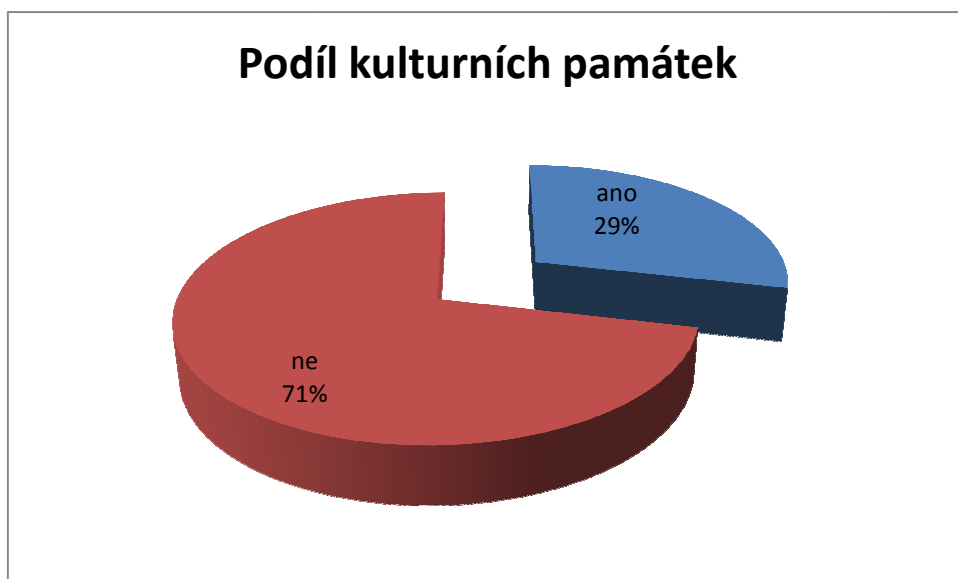

V následujícím grafu č. 2 je zaznamenán technický stav drobných církevních staveb v této obci. Stavby byly ohodnoceny na škále 1-5, přičemž 1 znamená výborný stav a 5 velice špatný stav. Jak je patrné z tohoto grafu je 86 % staveb ve velmi dobrém stavu a 14 % v dobrém stavu. Nenašla jsem zde stavbu, u které bych volila horší ohodnocení.

Graf 2: Technický stav objektů v obci Bučovice

Některé z těchto staveb jsou zapsány jako kulturní památky. Tvoří však relativně malou část. Jejich poměr je znázorněn v následujícím grafu č. 3.

Graf 3: Kulturní památky v obci Bučovice

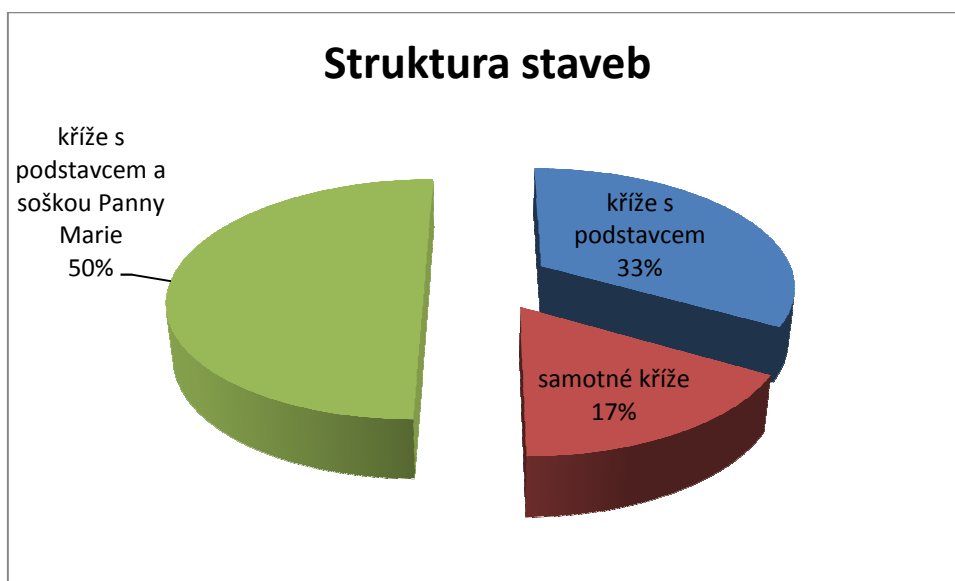
4.3.2 Hodějnice

Tuto obec najdeme 4 km východně od města Slavkov u Brna a rozprostírá se na 2238 ha. Archeologické průzkumy potvrdily, že toto území obývali pravěcí lidé. První písemná zmínka pochází však až z roku 1455. V současnosti má 923 obyvatel. Dominantou této obce je kaple sv. Bartoloměje zbudovaná v roce 1884. (Obec Hodějnice [online])

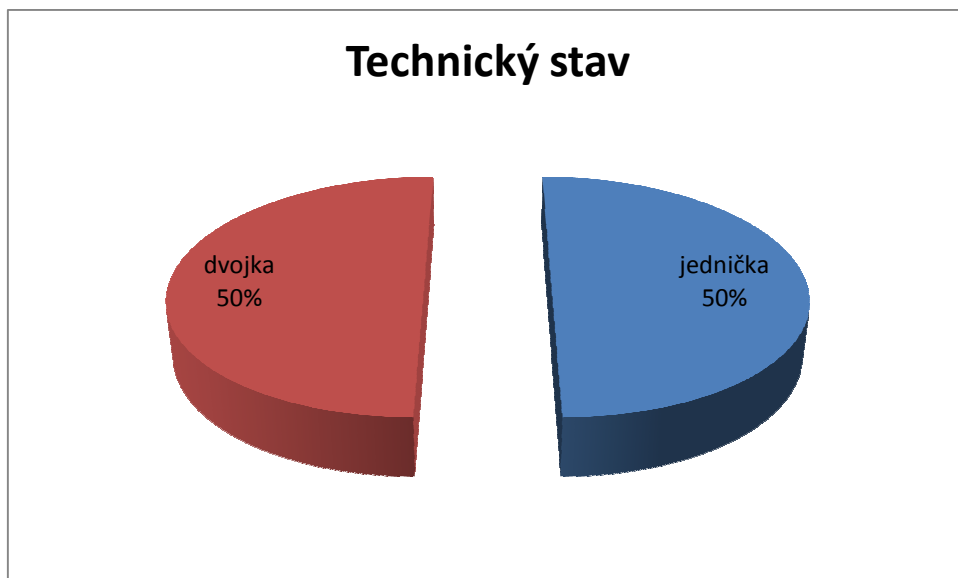
Mapa 5: Obec Hodějnice

V této obci najdeme pouze různé typy křížů. Rozdělila jsem tyto kříže na samotné kříže, kříže s podstavcem a kříže s podstavcem a soškou Panny Marie. V grafu č. 4 můžeme vidět jejich procentuální rozdělení. Přes 80 % křížů stojí na nějakém podstavci.

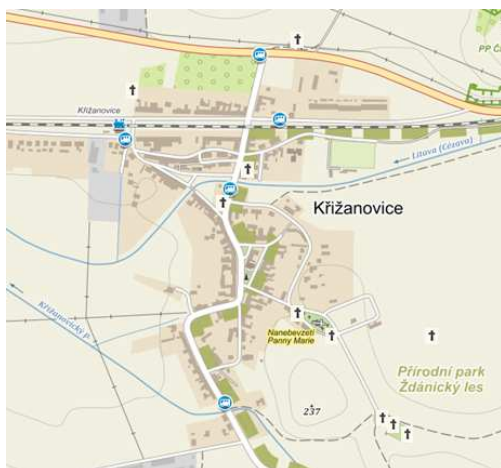
Graf 4: Struktura staveb v obci Hodějnice

V této obci je technický stav památek velice dobrý. V nedávné době prošly obnovou všechny zaznamenané stavby, a proto jsem nemohla ohodnotit tyto stavby hůře, než jak znázorňuje graf č. 5.

Graf 5: Technický stav objektů v obci Hodějvice

4.3.3 Křižanovice

Tato obec se rozprostírá na 469 ha a nalezneme mezi městy Slavkov u Brna a Bučovice.

Křižanovicemi protéká říčka Litava.

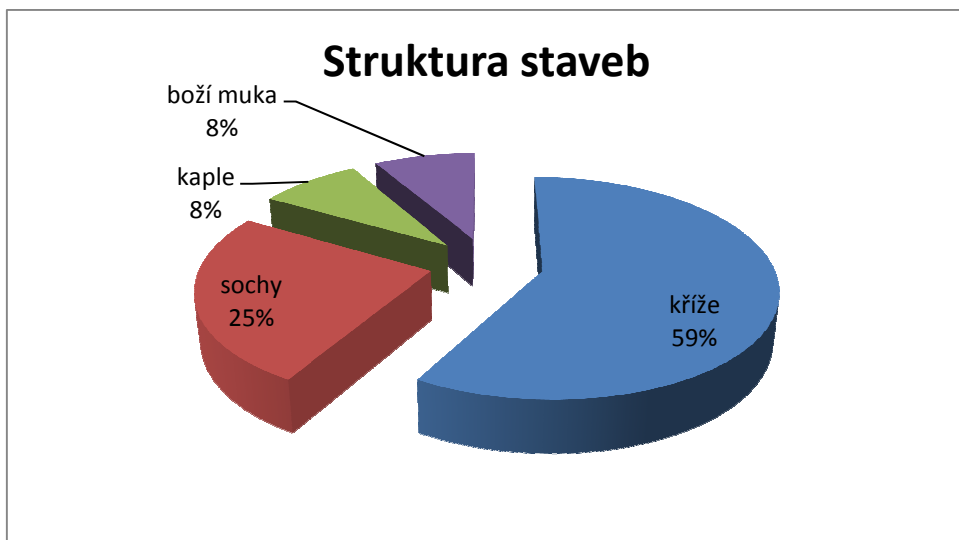
Archeologické nálezy na tomto území dokazují, že bylo toto území osídleno již v době kamenné.

První písemný doklad o Křižanovicích najdeme v listině olomouckého biskupa z roku 1141.

V současné době zde žije 756 obyvatel. (Obec Křižanovice [online])

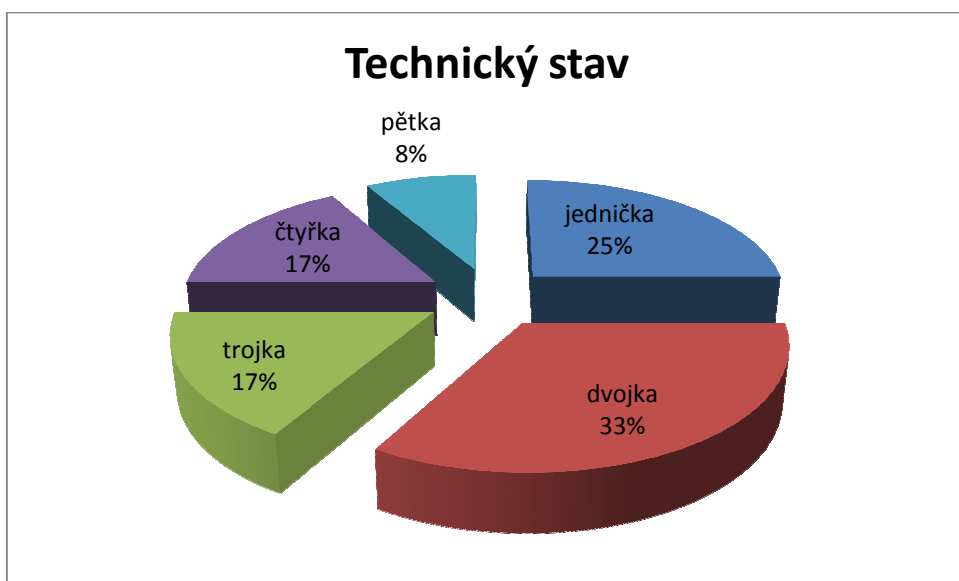
Mapa 6: Obec Křižanovice

V této obci je rozdělení daleko pestřejší. Můžeme zde spatřit více druhů drobných staveb. Jedná se především o kříže a sochy. Nejméně je zde počet kaplí a božích muk. V grafu č. 6 je jejich procentuální rozdělení.

Graf 6: Struktura staveb v obci Křižanovice

Narozdíl od obce Hodějnice je stav v obci Křižanovice poněkud rozlišný. Zde jsem neváhala použít i zbytek stanovené škály. Tak jako je roztržštěná struktura staveb, tak i hodnocení jejich technického stavu je rozděleno do více kategorií. Názorně to představuje graf č. 7.

Graf 7: Technický stav objektů v obci Křižanovice

Následující graf č. 8 zobrazuje poměr staveb v této obci, které jsou zapsány jako kulturní památky. Jak je vidět, netvoří zde ani 10 %.

Graf 8: Kulturní památky v obci Křižanovice

4.3.4 Marefy

Menší vesnice, která leží západně od Bučovic na levém břehu říčky Litavy. První zmínka pochází již z roku 1250. Tato vesnice je zařazena jako místní část Bučovic.

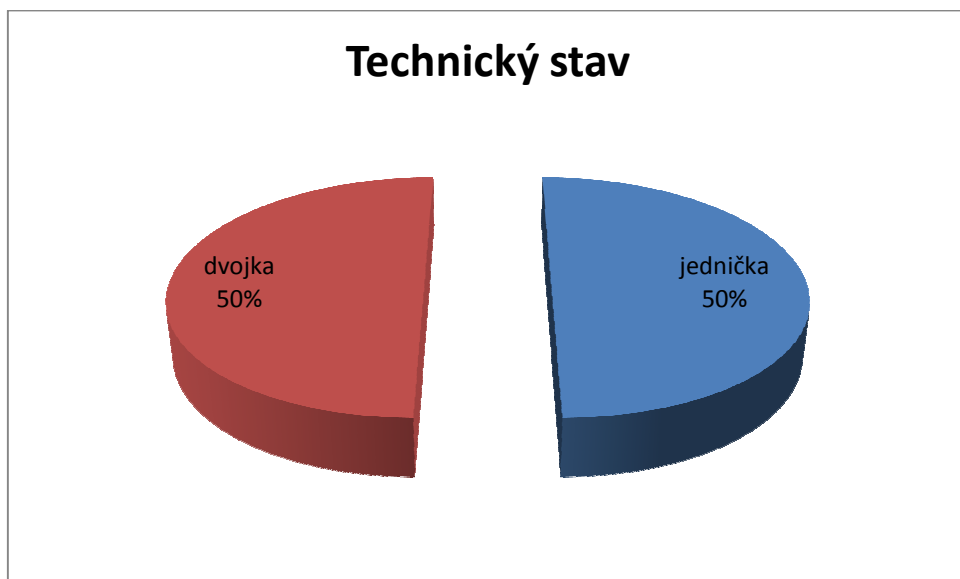
Mapa 7: Obec Marefy

V této obci je velice málo sakrálních staveb. Všechno to jsou kříže umístěné na podstavci. Jak je vidět na grafu č. 9 vyskytují se zde dva typy křížů.

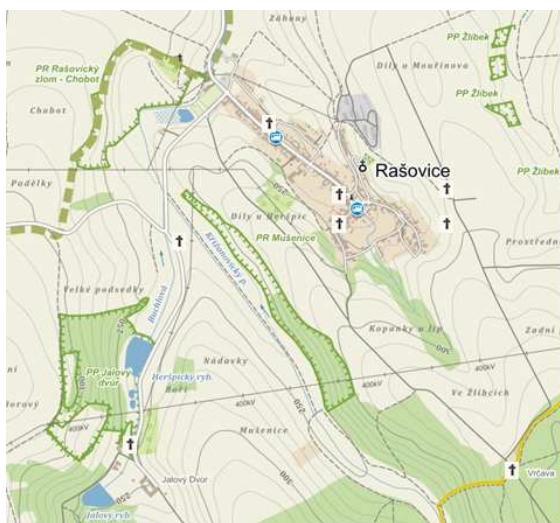
Graf 9: Struktura staveb v obci Marešy

Tak jako je zobrazeno rozdělení křížů v předchozím grafu, můžeme stejně tak rozdělit technický stav jednotlivých staveb. Kříže v této obci jsou ve velice dobrém stavu, a proto jsem je ohodnotila pouze dvěma stupni stanovené škály.

Graf 10: Technický stav objektů v obci Marešy

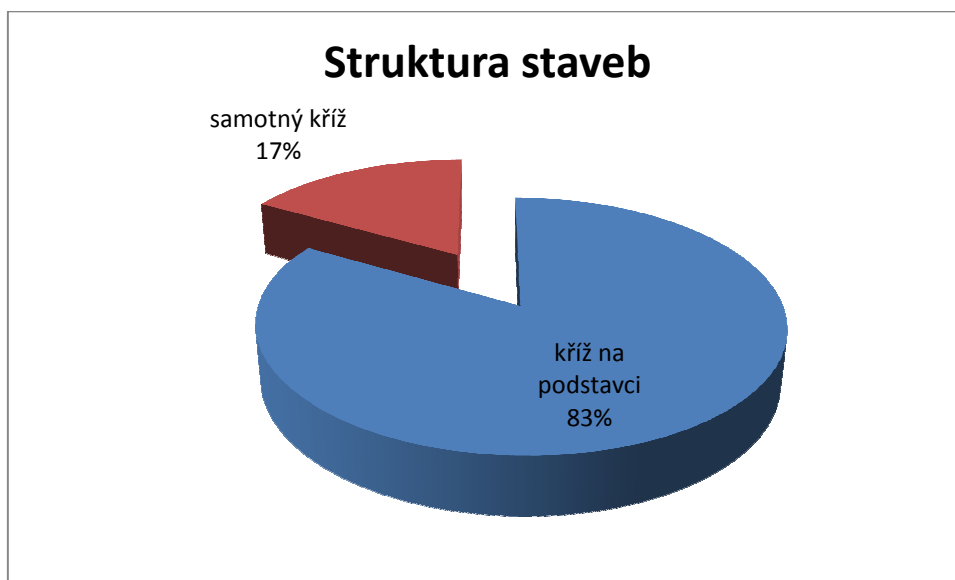
4.3.5 Rašovice

Obec najdeme 6 km jihovýchodně od Slavkova u Brna v blízkosti Ždánického lesa a zaujímá 562 ha. V této vesnici najdeme fotbalové hřiště a dokonce i tenisové kurty. První písemná zmínka o obci pochází již z roku 1131. V současné době mají Rašovice 662 obyvatel. (Obec Rašovice [online])

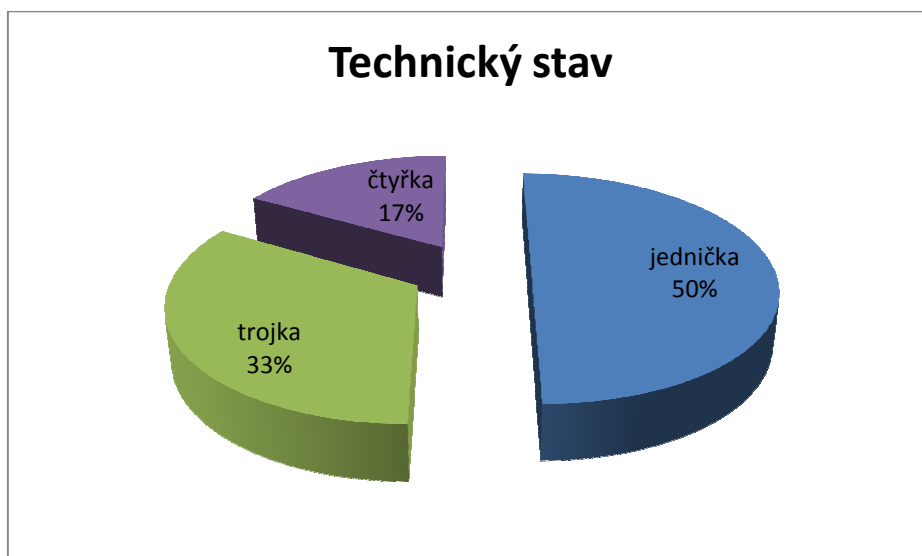
Mapa 8: Obec Rašovice a oblast Jalového dvora

V této obci tvoří malé sakrální stavby pouze kříže. Většinou se jedná o kříže na podstavci. Podstavec tvoří hranol, na kterém je pouze nápis bez sošky Panny Marie. Graf č. 11 tuto situaci znázorňuje.

Graf 11: Struktura staveb v obci Rašovice

Polovina křížů je ve výborném technickém stavu, avšak druhou polovinu bych ohodnotila jako dobrou spíše horší. Přesné procentuální rozdělení technického stavu objektů v této obci zobrazuje graf č. 12.

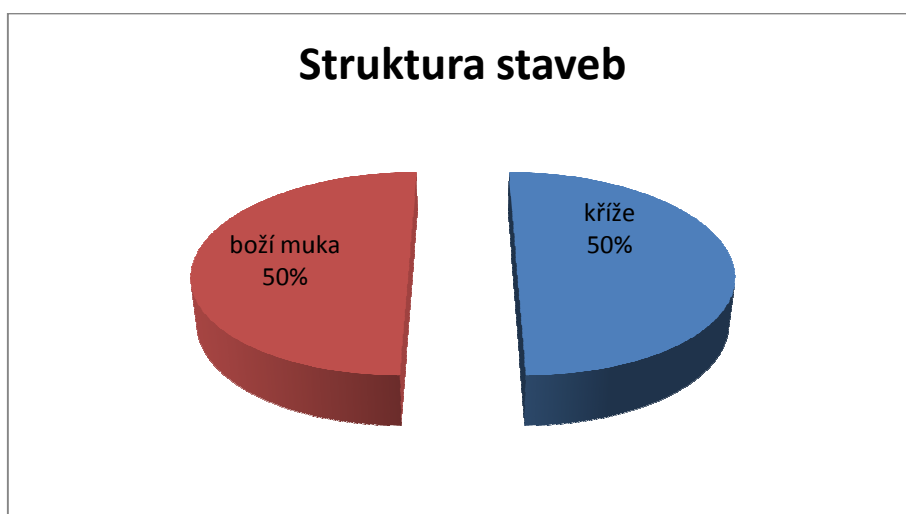

Graf 12: Technický stav objektů v obci Rašovice

4.3.6 Oblast u Jalového dvora

I když tato oblast spadá katastrálně pod obec Heršpice, rozhodla jsem se ji zařadit sem, protože je od ní oddělena kopcem, který místní nazývají Heršpičák a pro cyklisty je daleko pohodlnější cesta do této oblasti přes obec Rašovice.

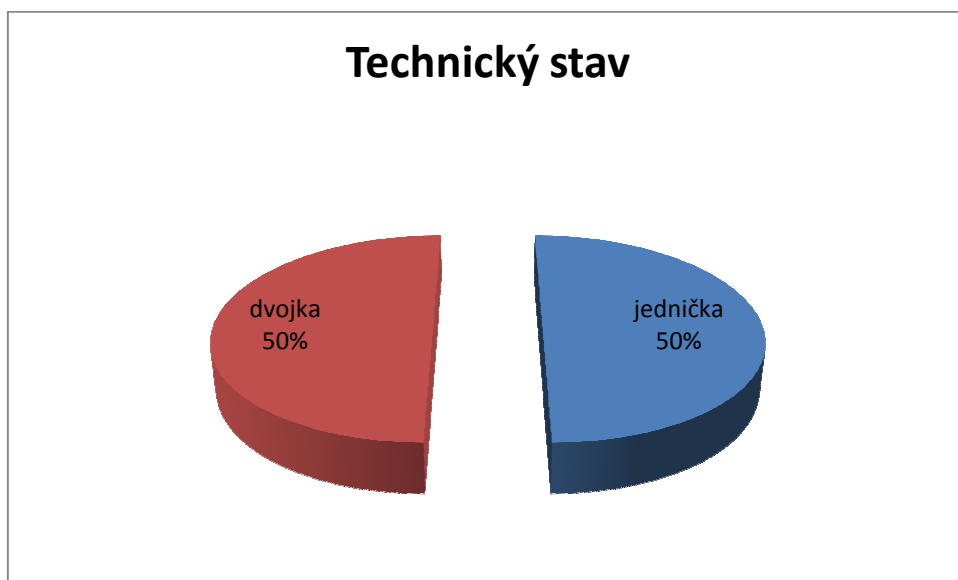
V této oblasti tvoří 50% drobných sakrálních staveb kříže a druhou polovinu tvoří boží muka.

Graf 13: Struktura staveb v oblasti Jalového dvora

Technický stav těchto staveb je velice dobrý. Neudělila jsem zde horší známku než 2. Konkrétní poměr vyjadřuje graf č. 14.

Graf 14: Technický stav objektů v oblasti Jalového dvora

4.3.7 Slavkov u Brna

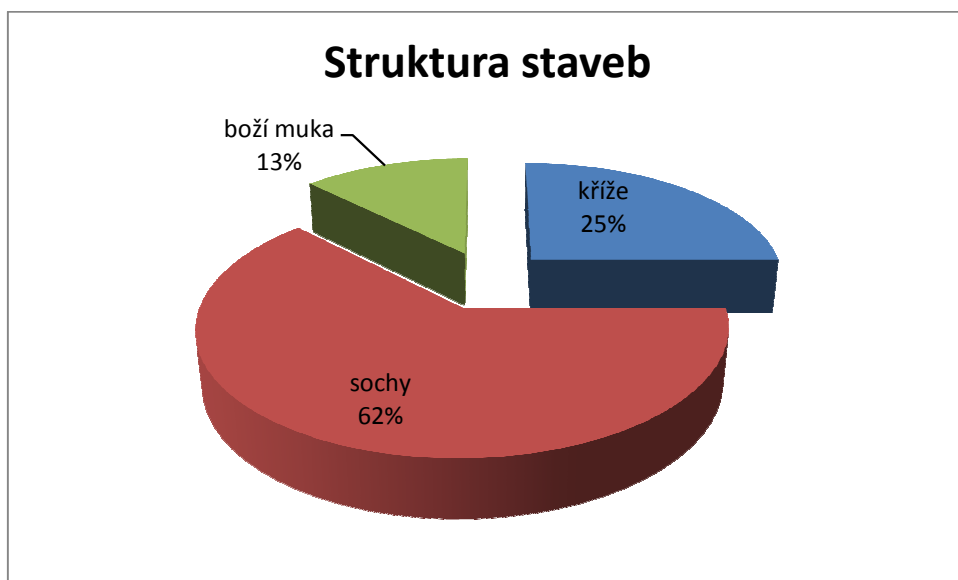

Mapa 9: Obec Slavkov u Brna

Toto město se rozprostírá na 14,95 km² a v současnosti v něm žije 6 251 obyvatel. Několik nalezených ostří rádla dokazuje, že toto území bylo silně osídleno již v mladší době kamenné. Od 17. století bývalo toto město známé pod názvem Austerlitz.

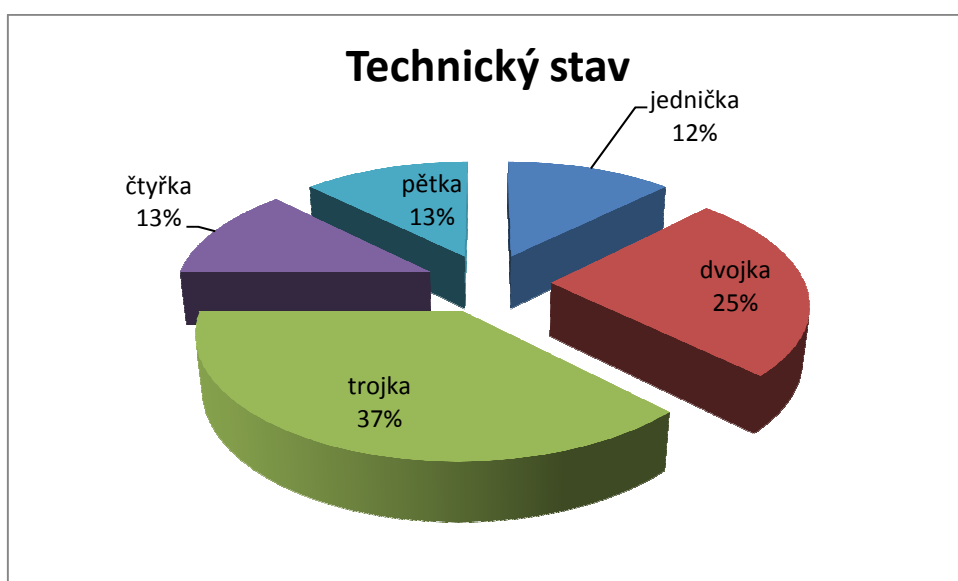
Tento název se vyskytoval až do 20. let 20. století. Název Slavkov se však vyskytoval již ve 14. století. V této oblasti se odehrála známá bitva Tří císařů. (Obec Slavkov u Brna [online])

V této obci najdeme tři typy drobné církevní architektury. Z velké části se jedná o sochy, potom následují kříže a boží muka. Z grafu č. 15 je patrné jejich procentuální rozložení.

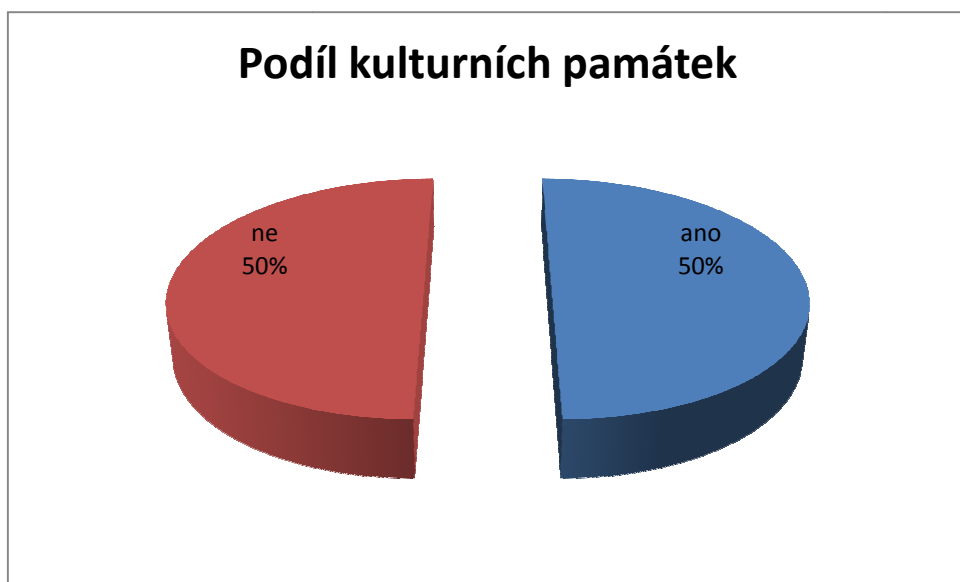
Graf 15: Struktura staveb v obci Slavkov u Brna

Zde jsem využila celou škálu stanovenou na ohodnocení technického stavu uvedených památek. Většina staveb je v dobrém stavu, avšak 26 % tvoří stavby, které jsou ve špatném stavu. Zbytek staveb je ve velmi dobrém stavu, který převažuje nad stavem výborným. Přesné procentuální rozdělení ukazuje graf č. 16.

Graf 16: Technický stav objektů v obci Slavkov u Brna

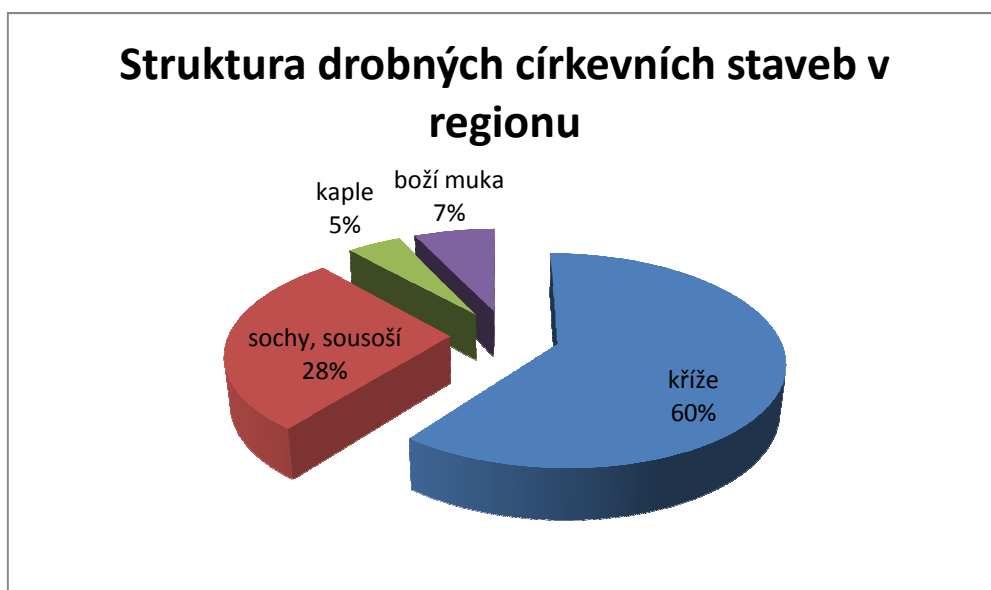
V této obci se vyskytují objekty, které jsou zapsány jako kulturní památky. Je zde nejvyšší procentuální podíl těchto památek ze všech obcí v tomto výzkumu. Konkrétní rozdělení zobrazuje graf č. 17.

Graf 17: Kulturní památky v obci Slavkov u Brna

4.4 Data a diskuze

Ze všech těchto získaných údajů lze říci, že v oblasti Politaví a Ždánického lesa se vyskytují především stavby křížů a to v různých podobách, ať už to je samostatný kříž nebo kříž na podstavci. Druhou nejčastější stavbou jsou sochy a sousoší. V této práci jsem se zmínila celkem o 12 sochách. Dále jsou zde zmíněné kaple a boží muka. Těch je však málo, dohromady tvoří 12 %.

Graf 18: Struktura drobných církevních staveb v regionu

Celkový stav výše zmíněných staveb je celkem dobrý. Několik staveb je v nedávné době zrekonstruovaných především v obci Hodějice. Našla jsem ovšem i stavby, které v dobrém stavu nebyly. Tyto stavby spadají především pod obce Křižanovice, Rašovice a Slavkov u Brna. Podíl na stavu všech staveb je zobrazen v následujícím grafu č. 19.

Graf 19: Celkový technický stav objektů

Nakonec bych ráda shrnula situaci okolo kulturních památek. V této oblasti je velice málo zapsaných objektů v Ústředním seznamu kulturních památek ČR. Největší podíl těchto památek má obec Slavkov u Brna. V obcích Bučovice a Křižanovice jsou také zapsané kulturní památky avšak v menším počtu. V ostatních zmíněných obcích se nenachází žádná taková památka.

Graf 20: Podíl obcí se zapsanými kulturními památkami

Všechna grafická znázornění v této práci vychází z vlastního zpracování tabulky, která je zobrazena v příloze 1.

V rámci psaní této práce jsem osobně navštívila každou stavbu popsanou v příloze 2 tohoto dokumentu. Jako dopravní prostředek jsem zvolila jízdní kolo, takže jsem mohla zároveň zhodnotit náročnost tohoto terénu pro cyklistu. Jedná se především o rovinatější terén, proto bych cesty doporučila i pro cyklisty rekreačního typu.

Většina těchto staveb stojí v blízkosti nějaké cesty nebo nedaleko od ní. Některé dokonce stojí u cest, které jsou vyznačené jako cyklistické trasy, přesto je většina lidí nevnímá. Ti, kteří si přece jenom všimnou, nevědí, o co se jedná. Proto bych navrhovala u každé této stavby vytvořit informační tabule s několika údaji o nich a také tyto objekty vyznačit v cyklistických mapách. Tím by se mohl zvýšit turistický ruch v této oblasti a mohla by se zároveň zvýšit i finanční situace jednotlivých obcí. Také by se tím zvýšilo povědomí lidí o těchto drobných církevních stavbách a zlepšila by se jejich nynější situace.

Například společnost Urbania, s. r. o. se zabývá problematikou informačních tabulí. Na jejich webových stránkách lze nalézt nejen informační tabule ale i jiný mobiliář. Jako informační tabule by mohl vyhovovat výrobek s názvem „Pultový panel PONÁVKA – INKjet. Tato tabule se skládá z dřevěné nohy a ocelového plechu. Zakoupit by bylo nutné 50 ks, protože ani u jedné ze staveb se tato tabule nevyskytovala. Jeden kus stojí 2 941 Kč bez DPH. Při této ceně a nutném množství by cena byla stanovena na 181 461,28 Kč celkem včetně DPH a nutné dopravy. Tato společnost nabízí i grafický potisk. Cena těchto potisků závisí na grafickém ztvárnění. Jedná se o společnost se sídlem nedaleko Brna, takže osobní jednání by bylo možné. Jelikož se jedná převážně o stavby, které nejsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek, muselo by financování tohoto projektu přejít na jednotlivé obce.

5 Závěr

Touto prací jsem chtěla seznámit čtenáře s problematikou a různými typy drobné církevní architektury a to především s těmi, které se vyskytují v oblasti Politaví a Ždánického lesa a zároveň jim přiblížit tuto oblast.

Při zpracovávání této práce byly použity informace o celkem 43 objektech drobné církevní architektury umístěných v 6 obcích Jihomoravského kraje. Převážně se jednalo o kříže různého typu, dále to byly sochy a sousoší světců, především Jana Nepomuckého. Celé je to doplněné kaplemi a božími muky. V teoretické části jsou popsány jednotlivé typy drobných církevních staveb, památková péče v České republice a nakonec i druhy dotací, které poskytuje Ministerstvo kultury.

V terénním výzkumu jsou na mapách lokalizovány všechny tyto stavby. Ze všech získaných dat jsou vytvořena grafická zobrazení usnadňující přehled o struktuře drobných církevních staveb v obcích, o jejich technickém stavu i o poměru objektů zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR. Je zde také ukázka toho, že i když je objekt zapsán jako kulturní památka, nemusí být také v lepším technickém stavu.

Tato práce obsahuje i návrh, jak zvýšit povědomí o této drobné církevní architektuře a zároveň zlepšit jejich technický stav.

Oblast Politaví a Ždánického lesa je rozsáhlá a práce mapuje pouze její část. Tyto stavby jsou svědky historie a umu lidské dovednosti a odráží kulturu daného místa. Tuto architekturu je nutno zachovat a věnovat jim náležitou péči i do budoucna, aby nezmizely z podvědomí obyvatelstva. Pro jejich zachování je nutné najít dostatek finančních prostředků na jejich obnovu a údržbu, tak aby se zachovaly pro další generace, které si budou uvědomovat jejich samotnou existenci, a tím bude naplňován jejich odkaz.

6 Zdroje

6.1 Literární zdroje

BLAŽÍČEK, Ondřej J. *Slovník památkové péče: Terminologie-Morfologie-Organizace*. 1. vyd., Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1962. – 239 s.

BŘEZINA, Vladimír. *Soupis drobných sakrálních staveb v oblasti Ždánického lesa a Politaví*. Brno, 2002. – 200 s.

DAVID, Petr. *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky*. 1. vyd., Praha: Kartografie, 2002. – 308 s. ISBN 80-7011-708-7.

DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír. *Velká turistická encyklopedie: Jihomoravský kraj*. 1. vyd., Praha: Euromedia Group – Knižní klub, 2007. – 304 s. ISBN 978-80-242-2014-7.

PEK, Tomáš. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd., Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. – 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

RIEGL, Alois. *Moderní památková péče*. Praha: Sprinter, 2003. ISBN 80-86234-34-7.

ZIEHR, Wilhelm. *Kříž: Symbol, zobrazování, význam*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. – 239 s. ISBN 80-7192-288-9

Všechno o Zemi. 1. vyd., Praha: Reader's Digest Výběr, 1998. – 768 s. ISBN 80-86196-01-1

6.2 Internetové zdroje

Český statistický úřad [online] [cit. 2014-12-09]. Dostupný z http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/krajkapitola/330128-14-n_2014-10

Český statistický úřad [online] [cit. 2015-01-03]. Dostupný z <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xb>

Jihomoravský kraj [online] [cit. 2015-01-03]. Dostupný z <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

Kaple Žarošská [online] [cit. 2014-10-23]. Dostupný z <http://www.farnostbucovice.cz/kaple.htm>

Ministerstvo kultury, zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči [dokument ke stažení online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://www.mkcr.cz/cz...oblasti-pamatkove-pece-18039/>

Ministerstvo kultury [online] [cit. 2014-10-23]. Dostupný z <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/odbor-pamatkove-pece/pamatkova-pece-v-cr-18035/>

Ministerstvo kultury dotační programy [online] [cit. 2015-01-14]. Dostupný z <http://www.mkcr.cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/>

Ministerstvo kultury dotační programy [online] [cit. 2015-01-14]. Dostupný z <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>

Mapy jednotlivých obcí [online] [cit. 2014-11-26]. Dostupný z <http://www.mapy.cz/>

Mapa České republiky [online] [cit. 2014-11-26]. Dostupný z http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://www.golfovezpravy.cz/grafika/mapa-jihomoravsky-kraj.gif&imgrefurl=http://www.golfovezpravy.cz/kde-hrat-golf/jihomoravsky-kraj/&h=220&w=295&tbid=TNrXsGqI_7APUM:&zoom=1&docid=UtWCGfH9_c7d_M&hl=cs&ei=18HhVM_dKIfCPIXsgOAO&tbn=isch&ved=0CBYQMygOMA44rAI&biw=1440&bih=787

Národní památkový ústav [online] [cit. 2015-01-26]. Dostupný z <http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>

Obec Bučovice [online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://www.bucovice.cz/index.asp>

Obec Hodějice [online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://www.hodejice.cz/>

Obec Křižanovice [online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://www.krizanovice.cz/>

Obec Rašovice [online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://obecrasovice.cz/>

Obec Slavkov u Brna [online] [cit. 2014-11-09]. Dostupný z <http://slavkov.cz/>

Správní mapa [online] [cit. 2014-11-26]. Dostupný z <http://spravnimapa.topograf.cz/jihomoravsky-kraj>

Urbania, s.r.o. [online] [cit. 2015-02-16]. Dostupný z <http://www.urbania.cz/>

7 Seznam map

Mapa 1: Znázornění České republiky	20
Mapa 2: Znázornění Jihomoravského kraje.....	22
Mapa 3: Znázornění oblasti	23
Mapa 4: Obec Bučovice.....	24
Mapa 5: Obec Hodějice	26
Mapa 6: Obec Křižanovice	27
Mapa 7: Obec Marefy	29
Mapa 8: Obec Rašovice a oblast Jalového dvora	31
Mapa 9: Obec Slavkov u Brna.....	33

8 Seznam grafů

Graf 1: Struktura staveb v obci Bučovice.....	24
Graf 2: Technický stav objektů v obci Bučovice.....	25
Graf 3: Kulturní památky v obci Bučovice.....	25
Graf 4: Struktura staveb v obci Hodějice.....	26
Graf 5: Technický stav objektů v obci Hodějice	27
Graf 6: Struktura staveb v obci Křižanovice	28
Graf 7: Technický stav objektů v obci Křižanovice	28
Graf 8: Kulturní památky v obci Křižanovice	29
Graf 9: Struktura staveb v obci Marefy	30
Graf 10: Technický stav objektů v obci Marefy	30
Graf 11: Struktura staveb v obci Rašovice	31
Graf 12: Technický stav objektů v obci Rašovice	32
Graf 13: Struktura staveb v oblasti Jalového dvora.....	32
Graf 14: Technický stav objektů v oblasti Jalového dvora.....	33
Graf 15: Struktura staveb v obci Slavkov u Brna	34
Graf 16: Technický stav objektů v obci Slavkov u Brna	34
Graf 17: Kulturní památky v obci Slavkov u Brna	35
Graf 18: Struktura drobných církevních staveb v regionu.....	36

Graf 19: Celkový technický stav objektů	37
Graf 20: Podíl obcí se zapsanými kulturními památkami.....	37

9 Seznam tabulek

Tabulka 1: Vybrané ukazatele Jihomoravského kraje 2014	22
--	----

10 Přílohy

Příloha 1: Přehled drobných kulturních staveb

Příloha 2: Soupis jednotlivých drobných církevních staveb a jejich fotodokumentace

Příloha 1: Přehled drobných kulturních staveb

název obce	stavba	rok	stav	kulturní památka
Bučovice	kříž		2	ne
Bučovice	sousoší	1885	1	ne
Bučovice	socha	1900	1	ne
Bučovice	socha	1772	2	ne
Bučovice	socha	1770	3	ne
Bučovice	kříž	1852	2	ano
Bučovice	kaple	1826	1	ano
Hodějvice	kříž	1917	2	ne
Hodějvice	kříž		2	ne
Hodějvice	kříž	2009	1	ne
Hodějvice	kříž	1903	1	ne
Hodějvice	kříž	1900	1	ne
Hodějvice	kříž	1920	2	ne
Křižanovice	kříž		4	ne
Křižanovice	kříž	1928	3	ne
Křižanovice	socha	1722	4	ne
Křižanovice	kříž	1920	2	ne
Křižanovice	socha	1898	2	ne
Křižanovice	kříž	1855	2	ne
Křižanovice	kříž	1912	1	ne
Křižanovice	kaple	2002	1	ne
Křižanovice	kříž		5	ne
Křižanovice	kříž		1	ne
Křižanovice	socha		2	ne
Křižanovice	boží muka	19. století	3	ano
Marefy	kříž	1902	2	ne
Marefy	kříž		1	ne
Rašovice	kříž	1921	4	ne
Rašovice	kříž	1921	3	ne
Rašovice	kříž	1910	1	ne
Rašovice	kříž		1	ne
Rašovice	kříž	1998	3	ne
Rašovice	kříž	2000	1	ne
Oblast Jalového dvora	kříž	1937	1	ne
Oblast Jalového dvora	boží muka	2000	2	ne
Slavkov u Brna	socha	19. století	5	ano
Slavkov u Brna	socha	1738	3	ano
Slavkov u Brna	socha	18. století	2	ne
Slavkov u Brna	kříž	1852	2	ne

Slavkov u Brna	kříž	1908	3	ne
Slavkov u Brna	socha		1	ne
Slavkov u Brna	boží muka	18. století	4	ano
Slavkov u Brna	socha	18. století	3	ano

Obec Bučovice

Když vjedeme do Bučovic po silnici ze směru na obec Kloboučky, první zastávkou je kříž postavený před hostincem U Zelené žáby. Z této strany je však úplně k přehlédnutí. Tato stavba se skládá ze dvou částí, a to z podstavce a samotného kříže. Pískovcový podstavec je ve tvaru kvádrů a je zakončen římsou. Na něm je postaven litinový kříž s pozlacenou plastikou Krista. U paty kříže jsou další dvě pozlacené plastiky. Jedna plastika je zobrazení Panny Marie a druhá zobrazuje svatou Veroniku. Zezadu je kříž zajištěn železnou tyčí. Stav je zachovalý, ale strany podstavce jsou odřené.

velice dobrý.

Nejvíce těchto drobných staveb najdeme u místního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Vpravo vedle něj najdeme 3 metrové sousoší věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Tyto sochy jsou vytesány z pískovce a stojí na velkém podstavci, který tvoří téměř dvě třetiny výšky. Na sousoší vlevo je vyobrazen Metoděj v arcibiskupském rouchu a pravou rukou žehná. Druhá socha patří Cyrilovi. Ten je zde zobrazen v mnišském rouchu. V pravé ruce drží kříž a v levé drží knihu. Na podstavci je mramorová deska se zlatým nápisem „Věnovala Občanská záložna v Bučovicích 885-1885“. Stav tohoto sousoší je

Vlevo od kostela je další pískovcová socha, ta je věnována svatému Florianovi. Celková výška je 3,5 metru. Na podstavci je zlatý nápis „, SVATÝ FLORIANE, OPATRUJ NÁS! 1900“. Socha drží v pravé ruce prapor a v levé ruce džber s vodou a hasí dům v plamenech u své nohy. Stav této sochy je velice dobrý.

Před vchodem do kostela je zelený trávník, na kterém jsou umístěny dvě další sochy. Vpravo je socha svatého Jana Nepomuckého. Socha i s podstavcem měří 3 metry. Podstavec je uprostřed rozšířený a v této části je umístěn ornament. Světec drží v pravé ruce kříž zlaté barvy, kolem jeho hlavy je svatozář s pěti hvězdami též zlaté barvy. Tato stavba pochází z roku 1772. Je v dobrém technickém stavu.

Vlevo je socha svatého Jana Kantského. Socha stojí na zdobeném podstavci a celková výška je 3 metry. Světec drží v levé ruce knihu a pravou žehná. Tato socha je ještě o dva roky starší než předešlá a pískovec už není v dobrém stavu.

Za kostelem Nanebevzetí Panny Marie stojí litinový kříž. Tento kříž stojí ještě na betonovém základu a celkově dosahuje výšky 3 metrů. Je na něm vyryt špatně čitelný nápis „E. B. 1852“. Samotný kříž je tvořen ornamenty a doplňuje ho pozlacený Kristus. Kříž je ve vynikajícím stavu, zezadu je však železná oporná tyč. Je umístěn mezi vzrostlé stromy a vedle něj stojí kaple Žarošských. Tento krucifix je památkou od 3. 5. 1958 a byl zapsán do státního seznamu pro ochranu před rokem 1988.

Tato kaple úzce sousedí s hlavní silnicí, takže ji nelze minout. Kaple má dřevěnou zvoničku s plechovou střechou zakončenou pozlaceným křížem. Ze zdroje (farnostbucovice.cz) jsem se dozvěděla, že původní kaple byla menší a dokonce i nesouhlasí její umístění. Dříve tato kaple byla vpravo od kostela, ale kvůli rozšiřování kostela se musela přemístit. Pamětní deska umístěná nad kovovým vchodem informuje, že původní kapli dal 10. 8. 1693 zbudovat Michal Žarošský. Tato kaple byla 6. 8. 2008 prohlášena kulturní památkou.

Obec Hodějnice

Ještě než vjedeme do obce Hodějnice, spatříme první stavbu na křižovatce hlavní silnice E50 a silnice vedoucí právě do této obce. Kříž s podstavcem se nachází velice blízko transformátoru. Celý je tvořen pískovcem. V dolní části podstavce je nápis „Ó Vy všickni, kteří jdete cestou vizte a pozorujte jeli bolest větší jako bolest Má.“ Podstavec ukončuje římsa, na které stojí kříž s litinovým Kristem.

V blízkosti místní mateřské školy se nachází další kříž. Tvoří ho třikrát odstupňovaný pískovcový podstavec, na němž stojí litinový kříž s Kristem. Okolí je udržované a samotná stavba je v dobrém stavu.

V blízkosti místního mostu je postaven dřevěný misijní kříž dosahující výšky 2,5 metru. Poslední misijní kříž byl postaven v roce 1935 a až v roce 2009 byla stavba těchto křížů obnovena.

Další stavba stojí u místní kaple. Jedná se opět o podstavec s křížem. Celá tato stavba je umístěna na čtvercové základně, pískovcový podstavec tvoří hranol čtneř zdobený. Na každé ze čtyř stran je vytvořena nika, v přední části se nachází soška Panny Marie. V jedné z bočních nik je nápis „V tomto znamení zvítězíš!“, ve druhé „Otče odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“. V zadní nice je letopočet 1903, který znamená, kdy byla tato stavba postavena. Na římsce podstavce stojí kříž s Kristem. Stavba je ve vynikajícím stavu.

stavu.

Na místním hřbitově stojí další kříž. Na třikrát odstupňovaném pískovcovém podstavci stojí kříž s Kristem. Podstavec je ze všech stran ozdoben nikami s nápisy, jen v přední nice je umístěna malá bílá soška Panny Marie. Dříve na tomto místě stávala jiná, ta však byla odcizena. Nápisy v nikách jsou citace z Bible. V jedné boční nice je nápis „Slitujte se nademnou slitujte se nademnou aspoň vy přátelé moji nebo ruka Páně dotkla se mne. Job 19. 21.“ a v druhé „Já jsem vzkříšení i život kdo věří ve Mně byť také umřel živ bude. Jan 11. 25.“ V zadní nice je letopočet 1900. Stavba je ve velice dobrém

Poslední stavbou v této obci je kříž umístěný na návsi. Na čtvercové základně stojí zdobený podstavec tvaru hranolu, na němž stojí kříž s litinovým Kristem. Na spodní části podstavce je umístěn nápis „Pochválen buď Pán Jéžiš Kristus. Chraň nás Bůh, od moru, hladu a války.“ V další části podstavce je vytvořena nika, ve které je vložena litinová plastika Panny Marie stříbrné barvy. Stejnou barvu má i Kristus na kříži. Stavba byla postavena v roce 1920 a její stav je velmi dobrý.

Obec Křižanovice

První kříž v této obci je skryt zraku lidí, i když je 50 metrů od hlavní silnice. Vede kolem něj pouze polní cesta a ještě jej obklopuje z jedné strany husté křoví. Tento pískovcový kříž je 3 metry vysoký i se skrytým podstavcem. Spodní část kříže tvoří část jehlanu, na nějž navazuje samotný vrch kříže s Ježíšem Kristem. Celá stavba je narušená a spodní část porostlá mechem. Veškeré nápisy jsou nečitelné.

Druhý kříž je sice u hlavní silnice, ale ta je tak rušná, že projíždějící řidiči nemají čas se rozhlížet po krajině. Celá tato stavba měří 2,5 metru. Je složena ze dvou částí. V dolní pískovcové části je výklenek, ve kterém je vsazena litinová soška Panny Marie. Celá tato část má tvar hranolu a je zakončena římsou, na které stojí druhá část. Tedy samotný mramorový kříž, na kterém je umístěna rytina hlavy Krista. Starší spodní pískovcová část této stavby je dost poničena.

Další zastávkou je pískovcová socha svatého Jana Nepomuckého. Ta se nachází v obci u mostu přes řeku Litavu. Socha i s podstavcem měří 4 metry. Podstavec tvoří kvádr a je ukončen římsou. Je na něm nápis, ale bohužel je už nečitelný. Vrchní část římsy je porostlá mechem. Světec drží v rukou kříž s Kristem, kolem hlavy má zlatou svatozář tvořenou 6 hvězdami. Socha je z roku 1722, ale byla už dvakrát obnovena a to v letech 1822 a 1945.

Nedaleko také u silnice je kříž věnovaný památce padlých z 1. světové války. Celá stavba je žulová. Ve spodní části je napsáno „R. 1920“. V horní části je nápis „K UCTĚNÍ PAMÁTKY ZDEJŠÍCH VOJÍNŮ, PADLÝCH R. 1914-1918. Nápis pokračuje a je ukončen slovy „VĚNUJE LIDOVÁ JEDNOTA A SDRUŽENÍ VENKOVSKÉ OMLADINY V KŘÍŽANOVICÍCH“. Vše je zakončeno samotným křížem s Kristem. Je ohrazen modrým kovovým plotem se sloupky, uvnitř jsou květiny. Celá stavba je umístěna mezi dvěma lípami. Stav je dobrý, je vidět, že je toto místo udržované.

Na cestě k místnímu kostelu stojí socha Panny Marie na podstavci. Celková výška je 3 metry. Na pískovcovém soklu je nápis „Kdo mne nalezne, nalezne život. Dokud žiji díky Marii.“ Pod tímto je ještě věnování od jisté obyvatelky této obce z roku 1898. Podstavec je ukončen římsou, na které stojí samotná socha Panny Marie. Tato socha je litinová a stojí na zeměkouli a hadovi. Její stav je dobrý.

Pod místním kostelem se nachází ještě jeden kříž na pískovcovém podstavci. Celkem tato stavba měří 3 metry. Podstavec se v dolní části rozšiřuje a z druhé strany je nápis „H. F. 1855“. Rok informuje, kdy byl tento kříž postaven. Je zakončen římsou, na které stojí kříž ze stejného materiálu jako podstavec a na něm je litinový stříbrný Kristus. Stav památky je zachovalý, ale na některých místech odřený.

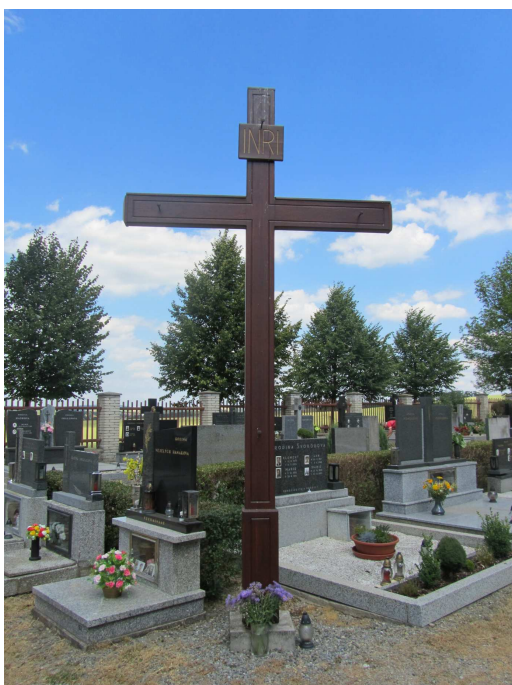
Na starém hřbitově se nachází 5 metrový kříž s podstavcem. Tento pískovcový podstavec je rozdělen do tří částí. Dolní část je věnována staviteli, ve střední části je mramorová deska se dvěma letopočty. První letopočet udává, kdy byla památka postavena (1912) a druhý kdy byla obnovena (2006). V horní části je zvětšen výjev smrti, nad nímž je vyobrazen kalich s vinnou révou a ptačími pery. Celá stavba je ukončena křížem s pozlaceným litinovým Ježíšem Kristem. Jelikož stavba přešla obnovou v nedávné době, je její stav výborný.

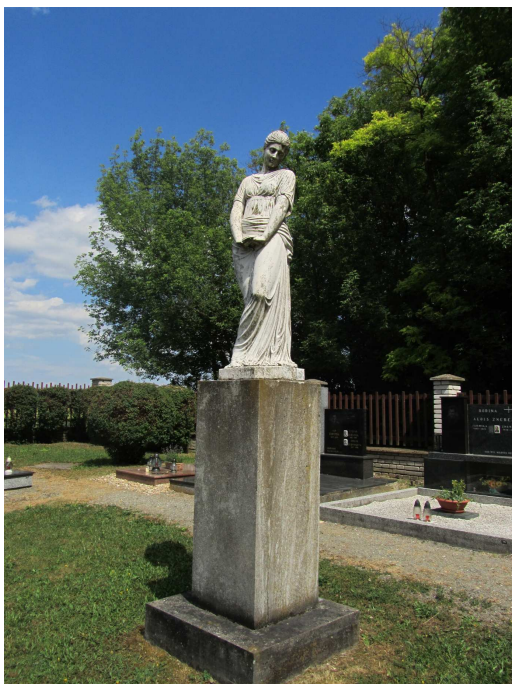
V zadní části starého hřbitova je obnovená část kaple. Je to zamřížovaný výklenek s obrazem svatých. Ze zadní strany této části kaple je orámovaný výjev, který znázorňuje tři kříže na hoře Golgota a odlétající holubici, zprava je vyobrazena Panna Marie a zleva anděl. Kaple je velice udržovaná.

Před novým hřbitovem se nachází další stavba. Podstavec této stavby je z pískovce. Na přední straně byl nápis, ale není čitelný. Na podstavci je litinový kříž, u jehož paty je reliéf Panny Marie. Na kříži je umístěna litinová plastika Ježíše Krista. Pannu Marii a Ježíše Krista odděluje osmicípá hvězda. Stavba je zchátralá, pískovec je rozpraskán a kříž je zajištěn tyčí.

Na novém hřbitově stojí dřevěný kříž téměř 4 metry vysoký. Je bez Ježíše Krista, ale jsou na něm naznačeny hřeby.

Hned vedle se nachází bílá socha ženy na podstavci. Podstavec je žulový a socha ženy je mramorová. Celková výška objektu jsou 4 metry. Stavba je ve výborném stavu, jen bílá socha je špinavá.

Poslední zastávka je nedaleko nového hřbitova. Ovšem stavba je schována uprostřed pole a je skryta v hustém křoví. Podle místních k této památce dříve vedla cesta. Jedná se o pískovcový sokl složený ze tří pilířů. Na tomto soklu je umístěna obdélná deska s reliéfem sv. Isidora, který klečí před křížem. V pozadí má být podle zdroje (Březina, 2002) anděl, který oře pole a pohled na svatý Hostýn. Celý reliéf je ukončen střechem. Tato stavba pochází z 19. století. Tyto boží muka jsou památkou od 3. 5. 1958 a byly zapsány do státního seznamu pro ochranu před rokem 1988.

Obec Marefy

Kristus. Stav tohoto kříže je celkem dobrý. Je vidět, že je udržovaný. Je oplocen černým kovovým plotem.

Když vjedeme do této vesnice, hned na první křižovatce uvidíme první kříž. Nachází se v blízkosti hřiště a mateřské školy. Výška tohoto kříže i se soklem 4m. Přičemž samotný kříž má 2 metry. Sokl je z pískovce a má tvar hranolu. Zakončený je římsou. Na soklu je mramorová deska s dobře čitelným nápisem „Ke cti a chvále Boží věnovali manželé Josef a Kateřina KOUTNÝCH“. Tento sokl dále pokračuje samotným litinovým křížem se sochami Ježíše Krista a Panny Marie ze stejného pozlaceného materiálu. Soška Panny Marie je umístěna u paty samotného kříže, nad ní je zobrazen Ježíš

Druhou zastávkou v této obci je kříž, který se nachází před výrobnou krmiv. Výška této stavby je 2,5 metru. Přičemž dvě třetiny tvoří samotný podstavec. Ten je ve tvaru hranolu a je vyroben ze žuly. Je rozdělen na tři mírně odskočené části. V horní části soklu je zlatý nápis „MŮJ JEŽÍŠI SMILOVÁNÍ“. Na tomto hranolu stojí malý černý podstavec s černým křížem, který má uprostřed hlavu Krista. Napravo od tohoto kříže stojí velká krásná a vysoká lípa. Kříž je dobře viditelný a je ve vynikajícím stavu.

Obec Rašovice

Při vjezdu do této obce je první stavbou kříž s podstavcem 2,5 metru vysoký. Je umístěn v blízkosti autobusové zastávky. V dolní části podstavce je mramorová deska s nápisem „Co buduje člověk sám. Domy, pole, sady, luh. Ztrácí se a hyne vše. Nežehná-li tomu Bůh.“ V horní části podstavce je nápis „ V tomto znamení zvítězíš! V kříži spása!“ Dále je tam napsáno, že tento kříž věnovali občané Rašovic památce padlých vojáků v 1. světové válce a byl obnoven na památku prohlášení samostatnosti Československého státu roku 1921. Podstavec je zakončen římsou, na které je ještě malý

podstavec pro kříž s Kristem. Spodní část této stavby je v dobrém stavu, avšak horní část zvláště pak samotný Kristus je ve špatném stavu.

Druhá stavba se pak nachází před rodinným domem. Je vysoká 2,5 metru a pochází z roku 1921, což je napsáno na dolním dílu podstavce. Nad tímto nápisem je černá mramorová deska se slovy „POCHVÁLEN BUĎ PÁN JEŽÍŠ KRISTUS“. Tato deska je však mladšího věku, byla sem přidána v roce 2001. Celý podstavec je po stranách vyztužen. V horní části bílého podstavce je další text „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a Já vás občerstvím!“ Na tuto část navazuje kříž s Kristem, který je bohužel ve špatném stavu a to se projevuje i na barvě celé horní části.

U místního kostela se pak nachází další stavba. Tato stavba je vysoká 2,5 metru. Spodní část podstavce tvoří kvádr vepředu s bílou deskou a nápisem „Odpochinutí lehké dejž ó Pane zemřelým a světlo věčné, ať jim svítí!“ Horní část podstavce tvoří osmiúhelníkový hranol ukončený římsou stejného tvaru. V přední části je bílá nika s textem „NA PAMÁTKU SV. MISSIE L. P. 1910“. Tato stavba je zakončena křížem s pozlaceným Kristem. Je vidět, že je tato stavba udržovaná.

Cestou po obchvatu obce Rašovice přes bod zvaný Vrčava narazíme na další sakrální stavby. Konkrétně v lese u Vrčavy je umístěn dřevěný kříž vysoký 5 metrů s Ježíšem Kristem. Kristus zde není zobrazen jako socha, ale jedná se o zdařilou kresbu bohatě stínovanou na plochém materiálu. Tento velký kříž je schován mezi stromy.

Další stavba je umístěna u cesty, ale je ukryta mezi stromy. Jedná se o kříž betonový kříž vysoký 2,5 metru. Podstavec má tvar hranolu a je třikrát odstupňovaný. V přední části podstavce je mramorová deska se zlatým nápisem „KLANÍME SE TI PANE JEŽÍŠI KRISTE A DĚKUJEME TI, NEBOŤ SVÝM KŘÍŽEM JSI VYKOUPIIL SVĚT“. Podstavec je zakončen mohutným křížem se železnou plastikou Krista. Tato stavba byla postavena v roce 1998.

Na poslední stavbu narazíme nedaleko. Stojí u cesty v zátíší mezi stromy. Na betonovém základě stojí žulový podstavec s křížem také ze žuly. Podstavec je rozdělen na dvě části. V dolní části je stříbrný nápis „BOŽE CHVÁLÍME TEBE“. V horní části je napsáno „KRISTUS VČERA, DNES I NA VĚKY“. Na kříži je umístěna bílá plastika Krista.

Oblast u Jalového dvora

Když tedy jedeme po silnici z obce Rašovice, je první zastávkou 3 metry vysoký kříž u rozcestí. Na čtvercové základně stojí podstavec rozdělený na dvě části. Ve spodní části je napsáno věnování, v horní části je text „SE SRDCEM SKROUŠENÝM VZHLÉDNI K UKŘIŽOVANÉMU! L. P. 1937“. Na podstavci je umístěn samotný kříž s Kristem stříbrné barvy. Tato stavba je umístěna mezi dvěma lípami a pozorný cyklista nemá problém jej najít. Stav této památky je velice dobrý.

je olemováno několika stromy.

Další sakrální stavbu najdeme v blízkosti ekofarmy Jalový dvůr. Jedná se o zděná boží muka, která jsou vysoká 2,5 metru. Mají podobu čtyřbokého hranolu, který je rozdělen římsou na dvě části. Boží muka jsou natřena tmavě žlutou barvou, jen vytvořené niky jsou bílé barvy. V horní části jsou další niky, ve kterých jsou obrázky sv. Petra, sv. Huberta, sv. Jiří a Panny Marie s malým Ježíšem. Zakončeny jsou střechou, která je tvořena z pálených tašek. Na vrcholu střechy je umístěn černý kříž s pozlacenou svatozáří se 4 pruty. Boží muka jsou umístěna na vyvýšeném místě u cesty, které

Obec Slavkov U Brna

rokem 1988.

První sakrální stavbu můžeme spatřit hned na hlavní silnici u rozcestí na obec Křenovice. Jedná se o sochu sv. Jana Nepomuckého. Tato socha stojí na pískovcovém podstavci v dolní části rozšířeném. Podstavec je zakončen římsou, na které stojí zmenšená socha světce. Celý objekt je ohraničen nízkým pískovcovým zábradlím. Toto zábradlí pochází již z 18. století a je umístěno u velice rušné silnice, proto je ve velice špatném stavu. Samotná socha pochází z 19. století a je také ve špatném stavu. Památkou se tato socha stala 3. 5. 1958 a byla zapsána do státního seznamu pro ochranu před

státního seznamu pro ochranu před rokem 1988.

Další socha je umístěna vedle mostu přes řeku Litavu. Jedná se opět o sochu sv. Jana Nepomuckého. Základ této stavby je čtvercový, který přechází do samotného podstavce. Dolní část tohoto podstavce je vydutá v přední části s nápisem těžko čitelným. Na podstavci je umístěna samotného světce držícího v ruce kříž. Kolem jeho hlavy je zobrazeno 5 zlatých hvězd na kruhu představující svatozář. Tato stavba byla postavena v roce 1738, ale její stav je velice dobrý. Podle zdroje (Březina, 2002) je po rekonstrukci prováděnou v roce 2002. Památkou se stala 3. 5. 1958 a byla zapsána do

Nejvíce sakrálních staveb nalezneme v tomto městě v okolí kostela Vzkříšení Páně. Vlevo před hlavním vchodem do tohoto kostela je umístěna pískovcová socha sv. Floriána z 18. století. Ta je umístěna na mohutném podstavci v dolní části rozšířeném. Horní část je zakončena římsou. V přední části soklu je vytesán reliéf hořícího města. Socha drží v levé ruce svinutý praporec. Socha je zachovalá a její okolí je velice čisté a udržované.

Vpravo před hlavním vchodem do kostela stojí litinový kříž s pozlacenou plastikou Krista. Na přední části podstavce vystupuje věnec z vinných hroznů, v jehož středu je letopočet 1852, tedy rok postavení.

Z druhé strany kostela v blízkosti fary je postaven pískovcový sokl s křížem. V dolní části soklu je zlatými písmeny napsán text „**POCHVÁLEN BUĎ PÁN JEŽÍŠ KRISTUS.** Pozdraven buď svatý kříž, na němž umřel Pán Ježíš. Pozdravuj ho duše má, abys byla spasená.“ Ve střední části je výklenek, v němž je umístěna litinová plastika Panny Marie zlaté barvy. Na horní části soklu jsou ozdobné prvky. Nahoře je umístěn kříž s pozlaceným Kristem. Na zadní straně je výklenek s věnováním a letopočtem 1908. Okolo celé stavby je nízký železný plot. Stav je velice dobrý.

Kousek dál nedaleko místní polikliniky se nachází pomník Mistra Jana Husa a boží muka svatého Vendelína. Pomník dosahuje do výšky 4,5 metru. Spodní část žulového podstavce není vidět, protože pomník je ohraničen nízkým udržovaným keřem. Podstavec je tvořen hranolem a v jeho horní části je napsáno „**M. J. HUS**“. Na tomto hranolu stojí samotná socha. V levé ruce drží socha Jana Huse knihu a pravou má přitisknutou na srdci. Stav pomníku je velice dobrý. Nachází se na travnaté ploše vedle budovy místního hasičského sboru.

Naproti tomuto pomníku na druhé straně Jiráskovy ulice stojí boží muka. Tyto masivní boží muka dosahují výšky 5 metrů a jejich půdorys je čtvercový. Jak je patrné z obrázku 46 jsou velice zdobené. Boží muka svatého Vendelína jsou zděná a jsou zakončená plechovou střechou s křížem. Stav střední části je velice špatný a barva je na mnoha místech oloupaná. Nachází se mezi dvěma rodinnými domy. Tato stavba se stala památkou 3. 5. 1958 a byla zapsána do státního seznamu pro ochranu před rokem 1988.

Poslední zastávkou v této obci je další socha svatého Jana Nepomuckého. Na čtvercovém základě je hranolový podstavec ukončen římsou, na které stojí samotná pískovcová socha. Tato socha byla postavena v 18. století. Pískovec je oprýskaný a v dost špatném stavu. Tato stavba se nachází u cesty z obce Slavkov u Brna do obce Rousínov pod kaplí svatého Urbana. Od této sochy také začíná křížová cesta k této kapli. Socha se stala památkou 3. 5. 1958 a byla zapsána do státního seznamu pro ochranu před rokem 1988.